

Nr. 50 / 2010 m. birželis

Sveikinimai

Ar prieš penkerius nutolusius metus
Kas rimtai galėjo pagalvoti:
Tiek ilgai skaičiuosim numerius retus,-
PAPA kils į aukštį ir į plotį!..
Daug kas klausia: kur gyvybės paslaptis?
Ir kodėl nenukraujavo kūnas? -
Kaip čia atsakyti... Gal kalta Lėmtis?
Gal kad Gėris PAPA dvasioj tūno?

♥ ♥ ♥

Na, o kalbant šiandien tiesiai, atvirai,
Privalau viešai prisipažinti:
Man jėgų daugiausia teikė Mokiniai,
Panorėję troškulį malšinti...
Daugelio jų akys ir veidai - rimti:
Prašo iš suaugusių pagalbos...
Bet šiandieną nekokia ir šių lemtis -
Girdis ir suaugusiųjų maldos!..

Kol bus paklausa, bus ir pasiūla!
Paradoksas:
linkiu PAPA'į... trumpų metų!

PAPA-50

ŠIAME NUMERYJE

Mielas Skaitytojau,

susitikęs ilgai nematytą jaunystės draugą nejučia pagalvoji: kaip greitai bėga niekuomet nepailstantis Laikas! Ir kaip negailestingai jis keičia mūsų išvaizdą, savijautą, vertybes, įsitikinimus... Šios mintys savaime „iššoko“, kai šio puslapio viršuje parašiau *PA-PA-50*. Juk, viena vertus, tai rodo, kad jau vėl prabėgo vieneri mokslo metai, rodantys vasaros atostogų kontūrus – pelnytą poilsį, kelionių įspūdžius, ramų darbą asmeniniame sodų bendrijos sklype... Su šiuo pasiilgtu Laukimu Jus visus, Mielieji Kolegos – mokiniai, jų tėveliai ir mokytojai, nuoširdžiausiai sveikinu.

Antra vertus, šie minėti šeši simboliai – raidės ir skaičiai primena ne tik Laiko atkarpelę – nušulioavusius metus, bet ir penkias dešimtis redaktorius bandymų įsibrauti į gerb. Skaitytojo vidų – jo minčių labirintus, mąstymą, vaizduotę, griežtai saugomas dvasinių vertybių dėžutes, profesinius ar vadybinius credo... Ir taip bandyta jau penkerius metus! Taigi, savotiškas Mini jubiliejus. Ta proga norėčiau ne tik atsiprašyti, gerb. Skaitytojau, už tą daugkartinį mano „brovimąsi“ į Tavo sąmonės laukus, bet ir ... padėkoti už toleranciją, kurią rodei PAPA publikacijoms. Kitais žodžiais, už kantrybę, besitęsiančią jau 5 metus. Ir už dovanas – atsiųstus laiškus. Būtent mūsų bendradarbiavimas ir paskatino šį kartą tradiciniame skyrelyje *Susimąstykime* patalpinti kitokius – dėkingumo jausmus.

Aktualijoje – savotiška užduotis mokyklų bendruomenėms – trims interesų grupėms: vyresniųjų klasių mokiniams, jų tėvams ir mokytojams. Tai lyg kreipimasis į trijulę, plaukiančią vienoje valtyje. Mielieji, gal jau metas baigti kalbas apie mokyklų bendruomenių (MB) reikšmę? Gal, sakau, atėjo laikas konkrečiais veiksmais pradėti jas kurti?! Taigi, straipsnis „*Atgimstame drauge: aš, mano tėvai ir mokytojai*“ – lyg savotiškas raginimas Trijulei: pagalvokite, gal surasite savyje noro ir jėgų ateisiančius 2010/2011 mokslo metus pašvęsti nepaprastai svarbios siekiamybės įgyvendinimui, kuri esmingai pakeistų jūsų mokyklos gyvenimą, žmogiškųjų santykių turinį? Tai būtų intelektualus Naujos mokyklos, nors ir senose patalpose, kūrimas... Artėjančios atostogos – tinkamas metas pamąstyti ir apsispręsti.

Beje, gal mini jubiliejaus proga Skaitytojui bus įdomu retrospektyviai pažvelgti į PA-PA numeriuose spausdintų Aktualijų problematiką? Gido funkcijų mielai imasi Solėja Karalienė, atsiuntusi apžvalginį straipsnį *Kodėl (ne)vyksta virsmas? arba Glaustai apie tai, kas buvo rašyta „aktualijose“...*

Rubrikoje *Auklėjimo ABC* talpinama kiek neįprasta medžiaga „*Sportiniai žaidimai ir auklėjimo menas*“. Joje pateikiami pedagoginiai patarimai taip pat galėtų būti priimami kaip vasaros atostogų „namų darbai“. Daugoka? Tačiau ir atostogos netrumpos... Beje, šį kartą namų užduotys „skiriamos“ ne tik mokiniams, bet jų tėvams ir mokytojams, medikams ir ministerijos klerkams, – visiems, kas norėtų tobulinti žmogiškųjų santykių, t.y. tarpusavio bendravimo kultūrą.

Rubrikoje **Praktikumas** Lolita Navickienė siūlo 1.4.4. temą „Meilė ir šeima“ (iš skaitytojui žinomos Klasės auklėtojo knygos „Grožio ir Gėrio link“), kurioje paliečiami tiek jaunimui (ieškančiam būsimo gyvenimo draugo/ės), tiek ir jau sukurtoms šeimoms, tačiau neretai išgyvenančioms vidines dramas ar skyrybų pavojus, aktualūs klausimai... Gyvenimiška tema analizuojama integruojant L.Navickienės eilėraštį „Angelo kelionė“ ir S. Karalienės paveikslą „Du žvilgsniai“. Kaip jau skaitytojams tapo įprasta, čia taip pat galima rasti **PAPA žurnale publikuotų temų sąrašą** (parengė L.Navickienė), kuris palengvins susirasti pozityviam pokalbiui su mokiniais reikalingų dorinamųjų idėjų, išvalgų, minčių.

Skyrelyje **Iš širdies – į širdį** mokslo metų baigimo proga svečiuojasi visa eilė kolegų, kurių būties devizą galėtume nusakyti taip: pasidalinta patirtis – tai lobis, kuris ne tik nenyksta, bet gausėja. Tokias altruistines intencijas liudija: Sniegėna Urbelienė, Kelmės „Aukuro“ vidurinės mokyklos psichologė, atsiuntusi medžiagą apie aktualia tema organizuotą konferenciją *Ugdyme vaiko emocinį intelektą*; Jūratė Liubamirskaitė, Alytaus Likiškėlių vidurinės mokyklos mokytoja, dovanoja jau trečią tikybės pamokos planą, kuris šį kartą skiriamas trečiokėliams; Monika Kundreckaitė, Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos II-ųjų klasių vadovė, straipsnyje *Klasės auklėtojas ar vadovas?* kviečia susimąstyti šiuo metu dažnai diskutuojamu klausimu: ko šiandien reikėtų šalies mokykloms – auklėtojų ar vadovų?; Vaida Jakuitienė, Jonavos „Lietavos“ pagrindinės mokyklos socialinė pedagogė, džiaugiasi sėkmingai organizuota akcija „Mes galime būti geresni!“. **PAPA** skaitytojų vardu tariu nuoširdžiausią **Ačiū** už Jūsų geranoriškas Dovanas – idėjas, kurių gerieji virusai, tikėkime, suras deramos vietos kolegų sąmonėje ir atitinkamai dauginsis...

Skyrelyje **Svečiuose Š. Amonašvilis** toliau publikuojama pedagoginė miniatiūra iš jo knygos *Gyvenimo mokykla. Mokyklos tiesa (2009)*. Šį kartą parinkau ištrauką, kurioje raginama ne keiksnoti mūsų Mokyklą, bet jai visais galimais būdais padėti. Šis raginimas grindžiamas knygos Autoriaus įsitikinimu: Ji yra geriausia! – Kodėl? – Argumentas įrodymui pateikiamas trumputis: Ji ieško **Tiesos!** Manychiau, mūsų pareiga taip pat padaryti viską, kad Lietuvos Mokykla būtų geriausia. Kad ji ieškotų Tiesos. Gal 2010/11 m.m. bus esminio persilaužimo metai?

Linkiu visiems Skaitytojams ramaus ir prasmingo vasaros poilsio, kuriame vis tik rastųsi vietos mūsų Mokyklos, o per ją – ir Tautos atgimimui. Kad tai realu, jokių abejonių negali būti. Mūsų visų atgimimui tereikia vienos pagrindinės sąlygos – pašalinti priežastį, kurios negalėjo „įveikti“ žinomos pasakėčios veikėjai Gulbė, Lydeka ir Vėžys. Norėčiau tikėti, kad mūsų Trijulei – Mokiniam, jų Tėvams ir Mokytojams pakaks išminties išgryninti vieną strateginės svarbos siekiamybę – suburti MB – savos mokyklos bendruomenę, kuri vieningai sieks įgyvendinti pasirinktą tikslą. Ir kuriame, norėčiau tikėti, reikšminga vieta atiteks pedagoginiam dvasingumui. O tai reiškia – Meilei ir išmintingam reiklumui...

Nuoširdžiai -
Albertas

2010 birželio 1 d.

Padėka

Įvadiniame žodyje jau minėjau, kad ši kartą, mini jubiliejaus proga, norėčiau atsisakyti tradicinio skyrelio *Susimąstykite*. Taip, sutinku, anoks čia jubiliejus: 5 metukai - ikimokyklinis amžius, na, o 50 numerių solidžiam periodiniam leidiniui - poros mėnesių trukmės darbelis... Ir vis tik šio „jubiliejaus“ tikrai laukiau, nes reikėjo progos...

Per penkerius praėjusius metus aplankyta daug Lietuvos ugdymo institucijų - gimnazijų ir vidurinių, pradinių ir pagrindinių mokyklų, vaikų globos namų ir dienos centrų... Susitikimų metu bendrauta su mokiniais ir jų tėvais, mokytojais ir vadovais... Pokalbių metu jų dalyviai išsakė nemažai originalių minčių, idėjų, išvalgų... Visa tai liudijo pedagogines aktualijas, jaudinančias skirtingų socialinių grupių klausytojus... Jos buvo didžiulės vertės dovana, puikiausias „pedagoginis papildas“ PAPA sielai ir kūnui...

Gera linkinčiomis Dovanomis pavadinčiau ir atsiųstus laiškus, talpinamus PAPA skyrelyje *Iš širdies į širdį*. Juk jie liudija Kolegų norą dalintis esminiu ugdytojo profesijos turtu - nelengvai sukaupta asmenine pedagogine ir metodine patirtimi. (Juk, sutikime, kapitalistinė konkurencija pakeitė ir nemažos dalies kolegų vertybines nuostatas. Šiandien dažnai tena girdėti: „Mano pedagoginė patirtis - asmeninis turtas ir juo neketinu su niekuo dalintis!“) Todėl, mano galva, kolegų *dovanos* tai - *altruizmo* apraiškos, kurios reiškiasi esant *atjautos* būsenai... Na, o šios pagrindas - *nesavanaudiška Meilė Artimui*... Kai tik šių vertybių sklaida Mokykloje ir Šeimoje taps sisteminė, galėsime tvirtinti: pasirodė pirmoji kregždutė, liudijanti kad Lietuvoje jau prasidėjo dvasinis žmonių atgimimas! Įgyvendinant šią strategiškai svarbią siekiamybę (deja, kol kas - tik Viltį) parodomąjį žingsnį turėtų žengti Mokykla, atitinkamai šviesdama mokinių tėvus... O tada, tikėkime, po kokio dešimtmečio pedagogine prasme išdavikišką ir prisitaikėlišką teiginį („Kokia visuomenė, tokia ir mokykla“) didžiudamiesi galėsime keisti kitu - šiuolaikiškai tikrovišku: *kokia Mokykla, tokia ir visuomenė*. Gerb. Skaitytojau, linkiu Tau šių laikų sulaukti.

Tačiau tariu nuoširdų *Ačiū* ne tik už laiškus. Dėkoju už daugybę šiltų susitikimų, malonias bendravimo ir bendradarbiavimo valandas. Netarpiški kontaktai su bendrojo lavinimo mokyklų mokiniais, studentais ir jų tėvais bei mokytojais buvo PAPA žurnalo gyvybingumo šaltinis. Todėl šiandien nuoširdžiai galiu sakyti: mažojo jubilieto gyvybingumą, sveikatą, išvaizdą ir jo dvasią suformavote Jūs, mieli Kolegos. Jūsų dėka gimė PAPA. Jūs lėmėte jo vertybinius prioritetus. **AČIŪ JUMS!**

Mini jubiliejaus proga linkėčiau, kad e-žurnalo pavadinimo antroji P raidė taptų M, t.y., kad žurnalas vadintųsi **PAMA**. Tuo tikslu reikalinga viena akivaizdi realybė: kad puslapiuose vyrautų ne redaktorius, bet jūsų nuomonės, idėjos, mintys. Būtent tada žurnalo pavadinimą galėsime skaityti taip: *Pedagoginės Aktualijos Mano Akimis*. Linkiu Jums sulaukti tų laikų! Jų atėjimas priklauso nuo mūsų visų.

Pagarbiai reiškiantis Jums dėkingumą -

Albertas Piličiauskas

2010 birželio 1 d.

Atgal

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

Aktualija

„ATGIMSTAME DRAUGE: AŠ, MANO TĖVAI IR MOKYTOJAI“

Naujo Žmogaus auklėjimas - esminė švietimo reformos siekiamybė. Tačiau jos įgyvendinimas įmanomas tik tuo atveju, kai šią misiją suvoks, įsisažmonins bei pradės vykdyti *visa Mokyklos bendruomenė - mokiniai, jų tėvai ir mokytojai*. Tikiu, šioms mintims prieštaraujančių nėra. (Bent jau neturėtų būti.) Todėl kyla generalinis klausimas: jeigu esame bendraminčiai¹, tai kodėl šios siekiamybės - *solidarios partnerių bendruomenės* - neįgyvendiname? Kodėl „chrestomatinėmis“ tapo tokios (ar panašios) lietuviškos mokyklos bendruomenės narių nuostatos: „Šiuolaikiniai mokiniai - akiplėšos, galvijai, nusikaltėliai...“; „Tėvai - vaikų likimui abejingi asocialūs stebėtojai arba besitenkinantys tik prokurorų funkcijų vykdymu...“; „Mokytojai - isteriški egoistai, besirūpinantys savo atlyginimu ir prievartiniu dalyko žinių farširavimu...“ (Tiesa, išsilavinęs asmuo, išsakęs panašią savo nuomonę, nepamirš pridurti: „Suprantama, esama ir malonių išimčių...“)

Kurlink veda panašaus turinio epitetai? - Jie tikrai neprisideda prie partneriškos mokyklos bendruomenės puoselėjimo. Atvirkščiai, tirštėja nepagarbos ir priešiško, nepasitikėjimo ir net keršto migla, kol pagaliau pro ją jau nematome... žmogaus. Jeigu vienu žodžiu - mokyklų bendruomenėse įsigali *įtampa*. Įtampa ir nervingumas tarp trijų ugdomojo proceso dalyvių, ... plaukiančių viena valtimi. Beje, mokiniui ir jo tėvams šis „kruizas“, t.y. socialinė įtampa neretai trunka 12 metų, o dažnam mokytojui - visą jo profesinio darbo laikotarpį...²

Kam naudingas šis psichinis mazochizmas? - Atleiskite, atsakymo nežinau. Galima gal tik spėlioti, kad ugdymo procese veikia keršto nuostatos: „dabar kenčiu aš, bet at-

¹ Nelinkėčiau būti *vienminčiais*, - šis „vieningumas“ nejučia primena netolimus totalitarizmo laikus.

² Ar reikia stebėtis, kai girdime kalbant: po 20 darbo metų mokytojas jau nepakaltinamas, o po trisdešimties - nepakaltinami ir jo šeimos nariai...

simink, pasitaikius progai, ir tu kentėsi"; „pažiūrėsime, kuris kuriam skaudžiau įspirsime"; „štai, atiduodu skolą su priklausančiais procentais..."

Ir vėl aktualus klausimas: ar keršto artimui siekimas - tai lietuviškojo hedonizmo („kaip malonu stebėti degantį kaimyno namą...") pasekmė, kuri lyg piktybinis auglys naikina konkrečios klasės / mokyklos bendruomenės dvasingumą, ar tai - „juodųjų jėgų tamsiosios technologijos", kurių pagrindinė siekiamybė (užmačios) - kenkimas Lietuvai ir jos žmonėms? Kitais žodžiais, aktualu žinoti: ar nepagarba ir priešiškas artimui, nepasitikėjimas ir keršto siekimas „valties bendrakeleiviui" tai - nacionalinis lietuvių broožas, ar jis turi kitas gilumines šaknis?

Nenorėčiau socialinės situacijos, t.y. akivaizdžios įtampos ugdymo institucijose sieti vien tik su mūsų nacionalinio charakterio broožais. Yra kitos, beje, visiškai „paviršiuje" gulintys priežastys, kurios ir lemia tai, ką šiuo metu regime bendrojo lavinimo mokyklose. Tiesa, jos (priežastys), galima sakyti, yra „lietuviškos" „tamsiųjų užmačių" prasme. Čia reiktų paminėti ne tik 20 metų trunkantį švietimo reformos chaosą³, neišvengiamai veikiančią mokyklų bendruomenių narių (ypač mokytojų ir mokinių tėvų⁴) psichinę savijautą ugdymo institucijose, bet ir vyriausybinius išsipareigojimus (pavyzdžiui, normalizuoti mokinių ugdymo perkrovas, autoritarinį švietimą keisti demokratiniu, mokinių tėvams suteikti mokyklos šeimininko statusą ir kt.), kurie priimti, tačiau ... užmiršti.⁵

Akivaizdu, kad visas šis organizacinis marazmas savitai, bet užtikrintai neigiamai veikia „visų trijų valties bendrakeleivių" jausmus, verčia juos ieškoti kaltininkų savųjų tarpe, gimdo įtarimus, nepasitikėjimą, patyčias, smurtą... Proto ribose netelpa mintis: juk visos šios blogio šaknys - dirvos paviršiuje,- už jų kliūva dažno tautiečio kojos... Atrodytų, geranoriškai keliais kirvio mostais jas, tas šaknis, apkapokime ir baigsis daugelio mūsų kančių keliai. Bet,- ne! Jokiu būdu! „Lietuviais esame mes gimę". Štai kokie nacionaliniai Lietuvos švietimo reformos ypatumai: ne konsolidacijos, bet dezintegracijos link...

O kaip palengvėtų mokytojo darbas, jeigu jo „nesmaugtų" *utopiniai dalyko programų krūviai*. Net sunku įsivaizduoti (o ko neįsivaizduoji, negali aktyviai siekti...). Juk teikiamos *bendrojo ugdymo* žinios ir gebėjimai priartėtų prie mūsų jaunuolių gyvenimiškų (bet ne universitetų profesūros!) poreikių, todėl padidėtų igyjamos informacijos patikimumo praba bei interesas ją įsisąmoninti; mokytojui atsirastų daugiau laiko individualiai bendrauti su vaiku, galvojant apie jo asmenybės tapsmą, būsimos profesijos pasirinkimą... Išaugtų teigiamai save realizuojančių, o tai reiškia - savimi pasitikinčių mokinių procentas, kuris, akivaizdu, mažintų smurtaujančių ir patyčias patiriančiųjų

³ Nesėkmę liudija mokyklų tinklo pertvarka, profiliavimo, kompetencijų diegimas ir su visu tuo susijęs nereikalingų vadovėlių tiražavimas... (žr.: S.Jurkevičius. Kur veda Lietuvos švietimą nesibaigiančios reformos // Dialogas, 2010 gegužės 7d.)

⁴ Žr.: Kaip žemė su dangumi šnekėjosi... // Dialogas, 2010 gegužės 7d.

⁵ Apie juos kalbama vos ne kiekviename pastarųjų metų PAPA numeryje... (Pavyzdžiui, žr.: Užuojuota // PAPA-43).

gretas... Šeimose mažėtų konfliktinių situacijų... Prasidėtų normalių žmonių normalaus gyvenimo tėkmė, primenanti civilizuoto pasaulio mokyklų bendruomenių būtį...

Svajokime toliau... Tėvai laisva valia prisiima kai kurias „gretutines“ dabartinių mokytojų funkcijas (bendravimas su švietimo skyriais, asocialiomis šeimomis, nepilnamečius nusikaltėlius tramdančiomis institucijomis, vaiko teisių apsaugos tarnybomis...), suteikdami jiems, pedagogams, galimybę susikoncentruoti ties esmine jų profesijos misija – kompetentingu vaikų asmenybės puoselėjimu, dorinių ir dvasinių vertybių diegimu...

Darbuokis, vaizduote... Akivaizdžiai sumažėja popierizmo sąvartynai, nes tėvai žino, kad ne rašytinės ataskaitos liudija ugdymo institucijos darbo efektyvumą, o žmogiškieji santykiai, susiformavę tarp klasės / mokyklos bendruomenės narių...

... Mokyklos bendruomenei ne tiek svarbus faktas, kad šiemet išleidžiamų abiturientų tarpe yra vienas 100-balininkas, bet kur kas reikšmingiau, kad šiais mokslo metais sumažėjo narkotikus, kitus kvaišalus vartojančiųjų skaičius ir sutrumpėjo įskaitiniai nepilnamečių nusikaltėlių sąrašai... Ir ypač malonu, kad nei vienas mokinys nebandė žudyti... Akivaizdu, mažėja smurto atvejų šeimose ir mokykloje...

Fantastika? – Anaiptol! Viskas mūsų valioje: žiūrint, kokius ugdymo prioritetus renkamės. (Deja, šiuo metu mums svarbiau būti pavienių žvaigždukų rengimo dalyviais, įsidarbinusiais unikaliuose – dar viduramžius primenančiuose kombinatuose, kurių konvejerius varo ... mūsų – mokinių, jų tėvų ir mokytojų neigiami išgyvenimai, keiksmi, ašaros, savižudybės...)

Paminėjau keletą *organizacinio* pobūdžio uždavinių (o jų sąrašas galėtų būti ilgas), kuriuos mokyklos bendruomenė jos pačios narių labai galėtų (ir privalėtų!) spręsti. (Beje, kaip žinia, tam tikslui, t.y. šios grupės uždavinių sprendimui nereikia prašyti nei Maskvos, nei Briuselio leidimo.) Glaustai apie organizacinių uždavinių įgyvendinimą.

Pradžią galėtų būti paprasta. Pavyzdžiui, po parengiamųjų pokalbių suburiamos trys *de facto piliečių*⁶ grupės: 1) Mokyklos auklėtojų taryba, 2) Mokyklos tėvų taryba ir 3) Mokyklos mokinių taryba⁷. (Beje, kiekybiniu požiūriu jose galėtų būti vienodas narių skaičius, kuris liudytų reikšminį šių grupių paritetiškumą.) Susirinkę drauge mokiniai (tarkim, 8-12 klasių), jų tėvai ir mokytojai įvardija esmines pedagogines aktualijas ir numato kelias bei būdus pedagoginio dvasingumo sklaidai...

Labai linkėtina, kad šie *bendri* trijų tarybų posėdžiai-susirinkimai būtų reguliarūs, ir kad juose būtų derinami pirmaeiliai Mokyklos bendruomenės (MB) formavimo ir jos tolesnio puoselėjimo uždaviniai, numatoma jų sprendimo taktika, adekvatūs metodai. Tas pat pasakytina ir apie pavienę klasę. Sutikime, naivu laukti stebuklų, kai auklėtoja kalbasi su dešimtokų tėvais apie jų atžalų auklėjimą. O mokiniai? – Jie namuose laukia

⁶ Čia pradžioje netinka kliautis *de jure piliečiais*, nes šie „kol kas“ įsisąmoninę tik savo teises ir nenu-tuokia apie atitinkamų pareigų buvimą...

⁷ Tikėtina, kad pastarosios dvi jau suburtos daugelyje mokyklų. Gal tik kai kur jas reikėtų „reanimuo-ti“ ar pakoreguoti veiklos tikslus ir uždavinius... (Tarybų pavadinimai – rekomendacinio pobūdžio.)

sugrįžtančių tėvų – mediatorių, kurie perteiks „oficialią“ auklėtojos nuomonę, kuri neretai bus iškreipta, deformuota („sugedusio telefono“ sindromas) ir, natūralu, neretai iš mokinių pusės taps kritikos objektu („visiškai ne taip buvo! Auklyba meluoja!“). Jau vien tai žemina vyresniųjų klasės mokinių orumą: „mus vis dar nori auklėti, lyg mažuosius pradinukus...“ Pagaliau, ar galima kalbėti apie klasės *bendruomenės* formavimą, kai jame nedalyvauja centrinis ugdomojo proceso dalyvis⁸.

Veiklos programos turinys – MB gyvybingumą palaikanti siela: kol bus ką realiai veikti, tol gyvuos ir pati bendruomenė. Suprantama, programoje pirmiausia ras vietą jau minėti organizacinio pobūdžio uždaviniai. Tačiau jie – dar ne viskas. Tai daugiau taktinio pobūdžio prielaidos, būtinos strateginiams tikslams įgyvendinti. Keletą minčių apie šias antrosios grupės siekiamybes, kurios tiesiogiai orientuotos žmogiškųjų santykių bendruomenėje puoselėjimui.

Reikia sutikti, kad pradiniam MB puoselėjimo etape *spiritus movens* misija turėtų tekti Auklėtojų tarybai, kuri generuoja inovatyvias idėjas, siūlo jas Mokinių ir Tėvų taryboms, drauge aptaria aktualumą, įgyvendinimo būdus bei metodus ir kt. (Vėliau, įgijus patirties, panašių siūlymų ir rekomendacijų bus tikimasi – ir sulaukiama! – taip pat ir iš kitų MB narių...)

Akivaizdu, kad šiuokart visų tarybų dėmesio centre – *Naujo Žmogaus puoselėjimas*. Todėl tiek tėvų, tiek mokytojų ir mokinių sąmonėje nuolat rusena humanistinės nuostatos, kurios pamažu išsikristalizuoja į konkrečius sumanymus – akcijas ar projektus, kurių pagrindinis akcentas – didžiulis dėmesys mokinių saviauklos diegimui ir tėvų auklėjajam potencialui didinti. Pavyzdžiui:

- „Pedagoginis dvasingumas – klasės bendruomenės *credo*“;
- „Pedagoginis dvasingumas ir patyčios bei smurtas klasėje: kas – ką?“;
- „Pedagoginis dvasingumas – optimali prevencinė priemonė puoselėjant klasės mokinių imunitetą narkotikams, kvaišalams ir kitoms blogio apraiškoms“...

Kodėl toks akcentas skiriamas *pedagoginiam dvasingumui*? – Todėl kad jis, manyčiau, sudaro (privalėtų sudaryti!) *pozityviosios pedagogikos*, apgaubiančios ne tik šeimos narių, bet ir visos MB žmogiškųjų santykių esmę. Glaustai priminsiu šių dviejų neįprastų sąvokų – pedagoginio dvasingumo ir pozityvios pedagogikos – turinį⁹. Pradėsiu nuo pastarosios.

Pozityvioji pedagogika ugdomąjį procesą siūlo grįsti teigiamomis ugdytinio asmenybės savybėmis, charakterio bruožais. Tai reiškia, kad ugdytojai (tėvai, mokytojai) žino vaiko silpnybes, jo vingiuotus amoralumo klystkelių, tačiau stengiasi šių trūkumų nepriminti, vengia priekaištauti... Svarbu tai, kad Auklėtojas atsisako tradicinės taktikos – *kovos* su blogio apraiškėmis. (Pastarąją pavadinkime *negatyviosios*, t.y. nuolat *kovojančios* su mokinių tinginiavimu, akiplėšiškumu, patyčiomis, smurtu, rūkymu, kvaišalais, narkotikais... pedagogikos nuostata.) Atsisako todėl, kad pastaroji jau „išsisėmė“...

⁸ Apie praktines galimybes ir akcijų paketą žr.: Reali fantastika... // PAPA-48.

⁹ Išsamiau žr. e-žurnalo PAPA publikacijas.

Dar daugiau. Demokratinėje valstybėje (ypač tokioje, kaip Lietuva, kurios žiniasklaida ypatingai aktyviai skleidžia įvairiausias blogio pamokas) kovojančioji pedagogika vaikų auklėjimo laukuose duoda daugiau nuostolių, negu laukiamo derliaus.

Pastarojo teiginio pagrindimui pakanka loginių premisų: **jei žmogus nuolat patiria priekaištus, t.y. jeigu su juo nuolat kovojama, jis, natūralu, ieško galimybių, padedančių jam apsiginti. Kokiomis priemonėmis?** – Iš civilizuotų galimybių mokiniams kovojant prieš įgirusią suaugusiųjų prievartą pakanka pasitelkti vaiko *teises* ginančius įstatymus... Kaip žinia, pastarųjų arsenalas – gausus, todėl vaikai mielai šiomis galimybėmis naudojasi... (Taip, sutinku, – neretai jie savomis teisėmis ir piktnaudžiauja.) Galima teigti, kad fizinio ar psichinio vaikų smurto prieš tėvus ir mokytojus giluminės šaknys tos pačios – savigyna...

Visiškai kitokius santykius formuoja *pozityvioji pedagogika*: akcentuodama vaiko teigiamas savybes, jo charakterio bruožus ir išskirtinius gebėjimus (sutikime, jeigu nuoširdžiai ieškosime, kiekvieno vaiko asmenybės struktūroje tokių turtų tikrai galima surasti...) ji ugdytinį nepastebimai „paverčia“ slaptu suokalbininku, nuoširdžiai suinteresuotu šalinti... jo paties antihumanistines nuostatas. Maža detalė: „suokalbininkas“ šitos Auklėtojo siekiamybės net nežino. Didelė detalė: be jokios reklamos poveikio reikšmingomis tampa ne vaiko teisės, o *pareigos*, nes jis jau įtrauktas į saviuklos vyksmą, kuriame malonu dalyvauti: nesigirdi jokių įgirusios kovos su manimi fanfarų; vyresnieji vertina mano nuomonę, pastangas; manimi pasitiki... Vyksta ramus – kryptingas ir tikslingas sužmogėjimo procesas... Beje, grindžiamas *pareigos* įsisąmoninimu. (Sutikime, pastarajai privalome „dėkoti“ už visa, ką ligi šiol humanizmo vertybių erdvėje pasiekė žmonija...)

Ar kiekvienas ugdytojas galėtų tapti pozityviosios pedagogikos „vartotoju“? – Tikrai taip! Tiesa, vieną sąlygą privalėčiau nurodyti: ugdytojui privalu savyje turėti *pedagoginio dvasingumo* potencialą ir vadovautis jo nuostatomis. Glaustai pasakysiu tik tiek: Auklėtojas privalo nuoširdžiai mylėti visus ugdytinius ir gerbti kiekvieno jų orumą. Svarbu pažymėti dar vieną reikšmingą faktą: mokiniai, pajutę nuoširdžių minėtą altruistinę ugdytojo nuostatą, esmingai keičiasi. Galima sakyti, jie „kapituliuoja“, t.y. jie natūraliai priima *išmintingus ugdytojo reikalavimus*. (Kaip minėta, pastarieji vykdomi natūralios *pareigos* kontekste.) Štai čia prasideda auklėjimo menas, kurio sėkmę lemia įvairūs veiksniai. Pavyzdžiui, empatija – gebėjimas „pabūti kito kailyje“ – leidžia dozuoti reikalavimų lygį pagal vaiko „artimiausios plėtros (išsivystymo) zoną“ (L. Vygotskis); vos rusenanti meilė esant didžiuliams reikalavimams pavojinga tuo, kad artėja prie despotiškos atmosferos formavimosi klasėje (šeimoje), lygiai, kaip atvirkštiniai akcentai pavojingi nevaldomo chaoso įsigalėjimu...

Įsivaizduokime, kad aukščiau minėtos misijos imasi ne tik vienos klasės bendruomenė, bet ir dauguma kitų padalinių. Tai reikštų didžiulius pasiekimus: galima galvoti, kad daugelyje klasių jau formuojasi tikrosios mokinių, jų tėvų ir mokytojų bendruomenės! Mokykloje pamažu – evoliucijos, bet ne revoliuciniu būdu! – įsigali humanistiniai

santykiai, slūgsta patyčių ir smurtavimo bangos... Šios Mokyklos patirtį bando perimti kitos ugdymo institucijos...

Sustokime: jau, tikiu, kai kas prisiminė žinomą sumanymą organizuoti pasaulio šachmatų čempionatą Vasiukuose... Tačiau, mieli Kolegos, pastebėsiu, kad mano siūlomės idėjos įgyvendinimui prielaidos visiškai realios. Jos jau skleistos daugelio šalies mokyklų mokiniams, jų tėvams ir mokytojams. Malonu, kad absoliučios daugumos susitikimų dalyvių nuomone, būtina imtis priemonių esamai socialinei situacijai mokyklose kontroliuoti. Akivaizdu ir tai, kad pritariama siūlomų priemonių paketui (kuris, suprantama, kiekvienoje ugdymo institucijoje gali turėti kitus akcentus...).

Minėto „čempionato“ baigmės pakartojimas mums negresia dar ir todėl, kad prisiminkime, 20 pastarųjų metų sistemingu vaikų auklėjimu švietimiečiai neužsiiminėjo. Mes ugdytinius tik kaltiname nužmogėjimo pastangomis ir atitinkamais jų veiksmais (minėtoji negatyviosios pedagogikos nuostata). Tai prilygsta kaltinimui, kad vaikai nemoka groti fagotu (nors tos muzikinės raiškos mes jų visiškai nemokome). Palikime minėtus faktus,- žinokime tik tai, kad 20 metų trukmės pedagoginis neauklėjimo eksperimentas nepavyko: patyrėme fiasko! Todėl, manau, turime visišką teisę bent porai metų diegti pozityviosios pedagogikos ir pedagoginio dvasingumo nuostatas. Tvirtai tikiu, kad šį kartą mūsų sėkmė neaplenks. Neaplenks todėl, kad sumanymas grindžiamas žmogaus prigimtiniomis nuostatomis ir visuotinai priimtiniomis vertybėmis.

Palankaus vėjo! Greta kompasu siūlau naudotis taip pat ir PAPA publikacijomis...

Pagarbiai -
Albertas

2010 birželio 1 d.

[Atgal](#)

Solėja Karalienė,
Teisės magistrė

KODĖL (NE)VYKSTA VIRSMAS?

arba

GLAUSTAI APIE TAI, KAS BUVO RAŠYTA „AKTUALIJOSE“...

Penkerius mokslo metus elektroninio žurnalo skaitytojas į pedagogines aktualijas galėjo žvelgti A. Piličiausko akimis. Autorius neteigia, atradęs panacėją, tačiau dalį ilgus metus krautos patirties sudėjo penkiose dešimtyse PAPA numerių. Juose dalinasi asmeninėmis išvalgomis, taip skatindamas kiekvieną iš mūsų susimąstyti, o gal net imtis tam tikrų veiksmų (iniciatyvų) jo siūlomoms rekomendacijoms įgyvendinti.

Leidinyje aktualiausiai nagrinėtos galimos švietimo reformos nesėkmių priežastys, mokytojų pedagoginės veiklos prioritetinių vertybių perskirstymo būtinybė, mokinių nevaldomo smurtavimo prielaidos, tėvų įtraukimo į ugdymo procesą ir jų atsakomybės didinimo klausimai. Nuolatinis domėjimasis šiomis sritimis, sėkmingas projekto „Piliietinių ir demokratinių vertybių ugdymas taikant inovatyvius metodus“ įgyvendinimas, pasisekimo sulaukę seminarai mokyklos bendruomenei (mokytojams (dalyvaujant direktoriui), mokiniams ir jų tėvams) leido autoriui ne tik perteikti realiąją švietimo sistemos degradaciją, bet ir pateikti būdus, kaip jai gražinti reputaciją.

Kiekvienas turime susiformavusį požiūrį į vykdomą švietimo reformą, iškeltus jai tikslus ir uždavinius bei vykusius pasikeitimus (o tiksliau jų nebuvimą). Todėl jubiliejiname numeryje paliksime nuošaly autorius įvardintas reformos neįgalumo priežastis, o išsamiau pažvelgsime į mokytojų, mokinių ir jų tėvų galimus veiksmus tobulinant ugdymo procesą.

Mylėti ar nemylėti visus mokinius? A. Piličiausko nuomone, ugdymo procese labai svarbu vadovautis pedagoginiu dvasingumu, apimančiu meilę ir pagarbą artimui (žmogui, mokyklos bendruomenės nariui), jo atjautą, altruistinį aukojimąsi kito labui. Svarbu tai, kad ši nuostata suteikia teisę iš kito asmens išmintingai reikalauti. Tačiau šiuo metu Mokykloje atvirai demonstruojamas reiklumas, kuris labai dažnai stokoja išminties.

Tuomet „suveikia“ prigimtinis mechanizmas: asmuo, nejausdamas kito asmens pagarbos (ką jau kalbėti apie meilę ar atjautą), bet tik reiklumą, pradeda priešintis, stoja į rezistencinę kovą. Galima sakyti, jog tai mūsų ugdymo sistemos kasdienybė...

Mūsų ugdytinis šiandien puikiai suvokia savo demokratines teises (priešingai pareigų įsisąmoninimui...), kurias gina atitinkami įstatymai. Bendrojo lavinimo mokyklos mokinys dar suvokia, kad už jo nugaros stovi nemažiau galingas „pinigų krepšelis“. Taigi, jis žino ne tik savo galią, bet ir finansinę vertę, todėl dažnai jaučiasi nebaudžiamas... Taip susidaro labai palankios prielaidos trukdyti ugdymo procesui, nuvertinti mokytojo asmenybę. Išprovokuotas Mokytojo pyktis rezonuoja, t. y. atitinkamai veikia jo ugdytinių – mokinių psichiką: jausmus, mintis, sąmonę... Gaunasi uždara pražūtinga grandinė, kai pyktis generuoja pyktį, o neapykanta – agresiją...

Nesėkmingo ugdymo viena iš priežasčių – perkrautas ugdymo turinys, kurį geba įsisavinti gabūs ir labai gabūs mokiniai, o likusieji neretai ieško savivertės pagrindimo amoralaus elgesio demonstravimu... Pavyzdžiui, Lietuvoje vienam moksleiviui per mokslo metus tenka 1040 pamokų (tai 5-6 pamokos per dieną), tuo tarpu Pietų Korėjoje – 550, Suomijoje – 600, atitinkamai 2,5 ir 3-4 pamokos per dieną. Kaip teigiama PAPA-28, tose valstybėse palankias edukacines pasekmes lemia ne mechaninis pamokų skaičiaus mažinimas, o tai, jog sudaroma derama mokymosi aplinka: atrenkamos ne tik mokiniams prieinamos žinios, kurias atitinkamų pastangų dėka geba įsisavinti dauguma ugdytinių, bet jos savyje turi ir akivaizdų vertybinį potencialą. Kitais žodžiais, vaikas suvokia įgyjamos informacijos gyvenimišką naudą, supranta mokymosi reikšmę. Tuo tarpu mes pasaulį stebiname, moksleivių žinių ir gebėjimų apimtimi bei kokybe, ir nesugebėjimu įgytą patirtį taikyti praktikoje...

Maža to, nematydamas gyvenimiškosios iš jo reikalaujamų žinių naudos mokinys, arba pradeda smurtauti prieš silpnesnius bendraamžius, senyvo amžiaus žmones, gyvūnus, arba ryžtasi pakelti ranką prieš save patį. Todėl dabartinėje situacijoje, kai per metus Anapilin savo noru iškeliauja maždaug dvi mokinių klasės; kai pirmaujame pasaulyje pagal vaikų priekabiavimą, pravardžiavimą, erzinimą, tyčiojimąsi, spardymą; kai mūsų mergaitės paauglės žiaurumu Europoje priklauso pirmaujančių grupei... ir pan., A. Piličiausko įsitikinimu, tradiciniai auklėjimo būdai (mokytojo riksmas, keiksmas ar tranškymas kumštėmis į stalą) yra bejėgiai... Kur kas galingesnė ir veiksmingesnė priemonė, paralyžiuojanti tolesnius prasižengėlio veiksmus, anot autoriaus – **MEILĖ: nuoširdi ir altruistinė, gera linkinti ir ... visa nugalinti. Meilė mokiniui tokiam, koks jis šiuo metu yra.** Kaip teigiama PAPA-1, ugdymo procese „pasyvi“ Meilė, orientuota neklaužadai mokiniui, pastarojo galėtų būti priimta ir suvokta kaip mokytojo profesinė kapituliacija, o drauge ir jo, mokinio, pergalė... Tačiau A. Piličiauskas turi omenyje kitokią Meilės atmainą. Tai – aktyvi, „atakuojanti“ MEILĖ, kuri prasideda nuoširdžia užuojauta ir gailėsčiu, kaip mokytojo išgyvenimų akivaizdžiu eksponavimu jo veide, elgsenoje... Po to galbūt, seka pokalbis (individualus?), kuriame išryškėja akivaizdi takoskyra tarp asmens ir jo poelgio: pastarasis nedviprasmiškai smerkiamas kaip vi-suomenei nepriimtina žmonių būties forma, o MEILĖ mokiniui (pagarba su juo bendraujant, orumo ir įsitikinimų gerbimas, nuoširdžios nuomonės, interesų toleravi-

mas) ir toliau išlieka pedagoginio bendravimo pagrindas... Tačiau nereikia pamiršti, kad šios meilės privalomas palydovas – išmintingas reiklumas. Kitais žodžiais tariant, „**kuo daugiau myli, tuo daugiau gali reikalauti...**“ (PAPA-1).

Tėvai – ugdymo partneriai. Kaip teigta PAPA-5 dabartinė švietimo reforma žymiai efektyviau vyktų, jeigu Mokykla jaustų civilizuotą ne tiek finansinę ar materialią tėvų paramą, bet ugdymo vertybių prioritetus koreguojančią pagalbą. Pastaroji tokia ženkli ir didelė, jog dažnas tėtis ar motina net neįsivaizduoja partnerystės reikšmės ir mastų, nesuvokia tų galimybių ir tos paramos, kurią jie galėtų suteikti savo vaikui, mokyklai, Lietuvai. O neįsivaizduoja, todėl, kad pedagoginės bendruomenės sąmonėje (taigi, ne vien tėvų, bet ir mokytojų!) vis dar labai gajus klaidingas įsitikinimas: Mokykla vaiką moko (suteikia žinių, lavina mokėjimus, įgūdžius), o Tėvai – auklėja (ugdo asmenybės savybes, charakterio bruožus). Tačiau, anot A. Piličiausko, **mokant būtina auklėti, o auklėjant – mokyti.** Juk šeimoje augantis vaikas įgyja pamatinių – humanistinių, dvasingumo ir kitų vertybių, puoselėja etikos (gėrio ir blogio), estetikos (grožio ir bjaurasties) idealus... Visa tai klasikinio ugdymo, aprėpiančio savyje mokymą, auklėjimą ir lavinimą (įgūdžiai, gebėjimai...), pavyzdys,- ugdymo, prasidedančio (ne)sąmoningu mėgdžiojimu, o vėliau tampančio elgesio imitacija labiau atitinkančio asmenybės individualias savybes, gabumus, besiformuojančius interesus. Vaikai, paaugliai, jaunuoliai taip pat stebi ir mokytojų elgesį, bendravimo su mokiniais manieras (deja, ne visada sektingas) ir visa tai taip pat atkartoja.

Todėl tėvai, kuriems labiausiai rūpi (turėtų rūpėti) jų vaikų likimas, privalo būti suinteresuoti jų įsisavinamų vertybių turiniu. Kitais žodžiais tariant, „Tėvų teisė ir pareiga – **auklėti** savo vaikus dorais žmonėmis ir ištikimais piliečiais...“ (Konstitucijos 38 str.) ir jie „**privalo** bendradarbiauti su mokyklos vadovu, <...> mokytojais, kitais specialistais <...> sprendžiant vaiko ugdymosi klausimus“ (Švietimo įstatymo 47 str.). Juk **vaikas – geriausias „investicijų bankas“.** Įgyvendinant antrąją pareigą – tėvai turėtų tapti aktyviais ugdymo partneriais, t. y. ne tik rūpinantis savo atžalos auklėjimu, bet ir aktyviai dalyvauti visos mokyklos valdyme. Pavyzdžiui, tėvai kur kas drąsiau negu mokytojų įstaigos vadovas galėtų kelti pagrįstus reikalavimus mokyklos steigėjui, principingiau ir griežčiau svarstyti mokinių drausmės ir elgesio klausimus, modeliuoti mokyklos misiją ir koreguoti jos viziją... Priešingu atveju, tėvai galėtų būti pagrįstai kaltinami abejingumu savo vaikų išsilavinimui, jų sveikatai, galiausiai, Lietuvos įvaizdžiui pasaulio tautų ir valstybių erdvėje...

Paradoksalu, jog į vaiko ugdymo procesą įsilieję tėvai turėtų lygiagrečiai ir patys tobulintis, t. y. ugdyti savo pedagoginį išprusimą. Tiksliau patys mokytojai turėtų puoselėti tėvų (kaip partnerių, o ne konkurentų) sąmoningumą ir pilietinį aktyvumą, jų strateginio mąstymo kryptingumą, turiningumą ir kultūrą. Juk pakanka vienos kitos netinkamos stereotipinės tėvų reakcijos į iškilusią problemą ar vaiko provokaciją (pavyzdžiui, pavėluotas paauglio grįžimas iš diskotekos), kuri suformuos neigiamą atžalos nuostatą („Nu dabar prasidės!“) ir į gerą linkintį auklėjimą, ir į pačius tėvus... Todėl kuo didesnė auklėjamoji tėvų kompetencija (gebėjimas išaiškinti gyvenimišką pertei-

kiamų žinių svarbą ir jų asmeninę reikšmę), tuo mokytojui bus lengviau dirbti, t. y. rūpintis ugdymo kokybe. Mat, mokytojas be tėvų pagalbos, palyginti, dar nesunkiai gali jų vaiką mokyti, tačiau auklėti – ypač sunku. O tuo atveju, kai šeimoje diegiamos vertybės esmingai skiriasi nuo mokykloje puoselėjamų programinių nuostatų, kryptingas vaiko asmenybės auklėjimas tampa neįmanomas.

Tačiau, kaip teigiama PAPA-35, tenka konstatuoti, kad Penkioliktosios Vyriausybės siekis – tėvai, pagrindiniai švietimo sistemos užsakovai, turėtų sprendimo teisę mokyklose – nėra įgyvendintas. Suprantama, juk švietimo strategams didesnis tėvų vaidmuo ugdymo procese tebėra nepageidautinas dėl galimo „vadovaujančio ministerijos vaidmens“ sumažėjimo, nes tai reikštų, kad valdininkai turėtų tapti tarnautojais (tarnaujančiais Tautai ir Valstybei, t. y. jos interesams, kaip kad ir yra civilizuotose šalyse). Todėl siekiant išsaugoti autoritarinį vadovavimo švietimui stilių kasmet vis augo popierinių instrukcijų kalnai: būtinų ataskaitų, savianalizių, auditų, programų srautai... A. Piličiauskas PAPA-37 apgailestavo, kad ir Lietuvos Tėvų Forumas, galėjęs įgyvendinti tėvų ir mokytojų partnerystę, taip ir neužsiėmė deramos vietos švietimo reformoje. Kas žino, gal jis, bendraudamas su atitinkamomis Europos tėvų organizacijomis, būtų apsaugojęs šalies Mokyklą nuo daugelio visiems žinomų reformos klystkelių? (Juk, matyt, ne veltui Danijos Finansų ministerija asociacijai kasmet skiria apie 100 000 Lt dotaciją. Beveik dvigubai didesne suma už įvairią veiklą bei tėvams šviesti parengtą medžiagą atsilygina Švietimo ministerija.). Mums, deja, pakanka galiybės deklaruoti, kad turime Lietuvos Tėvų Forumą, kad jo atstovas dalyvavo ministerijos organizuotame pasitarime... Nepaisant beveik vietoje stovinčios švietimo reformos, mokytojai ir tėvai, siekdami optimizuoti ugdymo procesą, pasak A. Piličiausko, turėtų jį orientuoti Vaiko Sužmoginimo, Tautos Humanizavimo, Valstybės Demokratėjimo linkme (PAPA-38) ir nepamiršti, kad „tik nuoširdžiai mylint vaiką (beje, ir ugdymo partnerį) gauname teisę iš jo reikalauti deramo elgesio, pareigingo mokymosi, altruistinės atjautos...“ (PAPA-27).

Kodėl (ne)vyksta virsmas dar samprotausime turbūt ne viename PAPA numeryje, nes prieš penkiolika metų pasakytas teiginys – „Reforma ateina iš apačios“ – vis labiau ir labiau įgauna „kūnišką formą“, t. y. dešimtmečius vykstančios švietimo reformos kryptys teigiamų rezultatų nedavė, nuolat girdimi priekaištai, kad kokia mokykla, tokia ir visuomenė. Todėl tikintis realios ir sėkmingos švietimo reformos baigties privalome identifikuoti save kaip vieną iš žemiau išvardintų grupių bei išdrįsti prisiimti atsakomybę už daugybę metų vyravusį abejingumą ugdymo procesui ir jo dalyviams.

Todėl privalome imtis iniciatyvų:

- *tėvai*, vykdydami jiems Konstitucijos ir Švietimo įstatymo nustatytas pareigas, aktyviai įsitraukia ne tik į savo atžalos ugdymą, bet ir mokyklos valdymą, steigdami Mokyklos ar Klasių Tėvų tarybas, rengdami strateginius mokyklos dokumentus;

- *mokytojai*, puoselėdami tėvų, kaip savo partnerių, pedagoginį išprusimą, rūpinasi ugdymo proceso kokybe, vertybinių nuostatų sklaida;
- *mokiniai*, teikdami pasiūlymus kaip tobulinti ugdymo programas, mokosi saugioje mokykloje, gautas žinias geba panaudoti praktikoje, dalyvaudami įvairiuose projektuose ugdo pilietinį savo ir bendraamžių sąmoningumą.

Tai tik keli retrospektyvūs žvilgsniai į Aktualijų, spausdintų PAPA numeriuose, problematiką. Kokia jų praktinė nauda? - Manychiau, radikalių revoliucijų švietimo laukuose nesitiki nei redaktorius, nei e-žurnalo skaitytojai. Ką jau ten virtualus mėnraštis: „Berlyno sienos“ nepajudina specialios savaitraščių ir dienraščių kritinės publikacijos, kuriose gausu racionalių siūlymų! Ir vis tik reikia turėti vilčių (kaip žinia, atėjo viena diena, kai garsioji siena nuvirto...). Linkėčiau galvoti, kad kol kas „kaupiama kritinė masė“.

[Atgal](#)

Auklėjimo ABC

SPORTINIAI ŽAIDIMAI IR AUKLĖJIMO MENAS

Pirmiausia norėčiau pristatyti porą duetinių žaidimų. Jie tarpusavyje panašūs tuo, kad vienas sportininkas kovoja prieš kitą. Tačiau juos pasirinkau ne dėl šio panašumo (juolab, kad sportinių dvikovų esama ir daugiau...), o dėl juose esamų esminių skirtumų. Iš pastarųjų šiuo kart man rūpi priešininko reakcijos greitis.

Taigi,- stalo tenisas (dar vadinamas „ping-pong“), reikalaujantis iš sportininko nepaprastai greitos reakcijos. Pavyzdžiui, stebint meistrų žaidimą, akys vos spėja sekti kamuoliuko judėjimo kryptį, jo trajektoriją.. O juk tuo metu, tiksliau,- akimirksniu, kol į tave skrieja priešininko „atsakymas“, privalai pasiruošti adekvačiam smūgio priėmimui ir deramai pasirengti atsakui. Pastarojo efektyvumas priklausys nuo daugelio sąlygų: viso kūno, rankos, riešo... judėjimo krypčių ir kampų, pasirinktų atakos atrėmimui... Ir tuo pačiu puolimui... Beje, pageidautina atakuoti pateikiant apgaulingus judesius, kitus netikėtumus... Taigi šiame reflektoriniame lanke „dalyvauja“ didžiuliai fiziniai, protiniai, taktiniai ir kt. žmogiškieji išteklių. Suprantama, tikrų stalo teniso varžybų metu sportininkų rezonavimo reakcijos yra automatizuotos, t.y. jokie posėdžiai ar pasitarimai nevyksta... Nes visa tai trunka akimirksniu...

Šachmatai... Greita reakcija, jeigu neesi didmeistris ar kompiuterinė programa, šiame žaidime nebūtina. Atvirkščiai, paskubėjęs pakeisti figūros koordinatę, gali netrukus gailėtis... Todėl sportininkas, kaip žinia, neretai ilgokai laukia priešininko ėjimo. Tuo metu jis ramiai bando įsivaizduoti,- empatiškai numatyti galimą varžovo pasirinkimo variantą, o tuo pačiu - net ir kelias savas atsakymo versijas. Žodžiu,- neskubama... (Suprantama, išskyrus tuos atvejus, kai kuris nors dalyvis patenka į ceitnotą...)

Suprantu, mielas Skaitytojau, Tavo nustebimą: kodėl šiame auklėjimo ABC skyrelyje kalbu apie sportinius žaidimus? - Ryžausi dėl dviejų priežasčių.

Pirmoji susieta su mūsų, žmonių, verbaliniu bendravimu. Tiksliau,- jo forma. Bendravimas tarp žmonių (šeimoje, mokykloje, biure, gatvėje, troleibuse...) dažniausiai vyksta trijų būsenų - teigiamos, neutralios ar neigiamos - fone. Ir čia neretai daroma labai nepageidautinų taktinių klaidų. Ypač tuo atveju, kai vyrauja neigiamos, konkrečiai, pykčio emocijos. Taigi, tarkim, paauglys nelauktai įžeidė savo tėtį. Šis stengiasi tuoj pat atsikirsti, pateikdamas pirmus pasitaikiusius kontraargumentus. Sūnus jokiū būdu negali likti skolingas ir teškia jo nuomonę sustiprinančius faktus... Tėvas atsako tuo pačiu... Įtampa auga geometrine progresija! Ir štai pasiekta stadija, kai jau net nelaukiama argumento pateikimo galo, tačiau skubama protinti priešininką.

Apmaudu, tačiau daugybę ką tik minėtą situaciją iliustruojančių pavyzdžių regime ir girdime seimūnų debatuose, kai vienas politikas pertraukinėja oponentą, net nenorė-

damas girdėti, ką šis kalba. Mat, „tiesa – tik manyje, tik manasis ruporas – neklystantis“. Galima sakyti ir taip: teniso kamuoliukas dar nepasiekė manosios stalo pusės, tačiau aš jau smūgiuju rakete...

Šiuokart apie korektišką asmeninių pozicijų išdėstymą kalbėti jau netenka. Tiek to. Pakalbėkime apie vieną pavojų, kuris tyko šių, purvais besidrabančių, asmenų. Grįžkime prie netikėtai įsiplieskusio dviejų šeimos narių konflikto. Sakykim, tėtis – lėto mąstymo, tačiau fiziškai stiprus, o sūnus – ekstravertiškas karštuolis, tačiau jėgos prasme – gerokai silpnesnis. Taigi, įžeistas / įsižeidęs lėtai mąstantis šeimos galva nesuspėja „laiku atmušti teniso kamuoliukų“... Kontraargumentų ieškojimas ilgokai trunka ir, akivaizdu, abu „tenisininkai“ suprantama, jog susidarančios pauzės ieškant atsakymo liudija stipriojo pozicijų silpnėjimą... Su tuo tėvas taikstytis negali, todėl tenka griebtis to, kas „po ranka“ – smogti kumščiu!¹⁰

Kokia tolesnė įvykių eiga? – Paauglys supranta, kad ginčas persikėlė į kitą lygmenį / plokštumą, kurioje jis negali (kol kas!) konkuruoti. Išėitis? – Keršto tikslu pabėgti iš namų, paliekant grasinantį raštelį – „Manęs neieškokit!...“ O gal tėvams atkeršyti nusižudant... (Beje, visiškai galimas atvejis.) O gal nužudyti patį smurtautoją – tėvą... (Suprantama, ne šiandien, gal kiek vėliau...,- po metų ar anksčiau...).

Na, o jeigu vietoje paauglio konflikte dalyvautų žmona? – Patyrusi vyro „fizinį kontrargumentą“, ji gal būtų pasirinktų isteriškų riksmus, lėkščių daužymą... O gal, ką vis dažniau garsina mūsų žiniasklaida, pritaikys dūrį peiliu į vyro krūtinę ar nugarą... Visų atvejų nesuminėsi,- jų pilni laikraščių puslapiai...

Sutikime: ginčiuose ir barniuose stalo teniso žaidimas – pati blogiausia analogija. Čia labai tiktų šachmatais žaidžiančiųjų nuostatos: neskubėk atsakinėti į priekaištus (nors jie akivaizdžiai pramanyti, „iš piršto laužti“), ramiai apgalvok *ką* ir *kaip* atsakysi. Dar daugiau: klausydamasis beriamų pramanų prašyk savo aukštųjų Globėjų (Likimo, Angelo Sargo...), kad tavasis oponentas kuo ilgiau kalbėtų, tuo suteikdamas tau laiko geriau apgalvoti pagrindinius atsakymo akcentus... O gal net ir ginčo (barnio) tolesnę taktiką... Vėliau, kai oponentas „išsikvėps“ ir tu jau pradėsi dėstyti savo poziciją, ir kai jis bandys tave pertraukti, t.y. norės sužaisti su tavimi „stalo teniso partiją“, tu turėsi loginį pagrindą mandagiai paprašyti: aš juk tau leidau išsakyti... Tikėtina, ginčo atmosfera galės pamažu atslūgti... O gal net surasi savyje išminties išstarti: ar reikėjo dėl tokios paprastos priežasties sukelti tiek triukšmo?..

- Tai ar „stalo teniso žaidimo nuostatos“ žmonių bendravimui netinka? –Tinka, manyčiau, tokiais atvejais, kai bendrauja lygiaverčiai partneriai, kai vyrauja teigiamos emocijos¹¹, kai varžomasi dėl reakcijos greičio, kai to reikalauja ekstremali situacija... Arba, sakykim, susitiko po ilgo nesimatymo bičiuliai. Daugybė prisiminimų, tikrų atsiti-

¹⁰ Prisiminkim Žemaitės „Marčios“ herojų, mėgusį kartoti: „Mauči, tuoj gausi į snukį!“

¹¹ Dar ir šiandien pamenu prieš keletą dešimtmečių stebėtą TV laidą „Akivaizdu ir neįtikėtina“, kurioje jos vedantysis akademikas S. Kapica šnekučiavosi su garsiu kardiochirurgu N. Amosovu. Tai buvo fantastiškas dviejų žvaigždžių pokalbis – dialogas, primenantis tikrą meistrų žaidžiamą stalo teniso partiją. Deja, mirtingųjų tarpe tokių talentų retai sutiksime...

kimų, nuotykių, anekdotų... Mielieji, dabar „žaiskime stalo tenisą“, kad rytoj galėtume nuoširdžiai prisiminti: na, ir puikiai praleidome laiką! O kiek įspūdžių prisiklausėme... Tačiau situacijų, kuriose vyrauja pyktis, neapykanta ir panašios būsenos, metu tinkamiausios būtų šachmatininkų elgsenos nuostatos. Jos daugiausia teikia šansų pergalei pasiekti... Net ir pato baigmė šiuo atveju laikytina pergale.

Taigi, antroji priežastis, dėl kurios norėjau prisiminti du sportinius žaidimus, yra žmogiškųjų santykių, dalykinio *bendravimo kultūros tobulinimas*. Tai siekiamybė, kuri asmeniui, turinčiam reikalų pedagogikos laukuose, yra tiesiogiai būtina. Tačiau, mielieji, negalvokime, kad šis raginimas adresuojamas tik mokinių ir mokytojų santykiams. Jokiu būdu! Siekiamybė pirmiausia ypač aktuali šeimose, savivaldybių kabinetuose, ministerijose, Prezidentūroje¹² ... Todėl artėjančios vasaros atostogos galėtų įgauti asmeninės (o tuo pačiu - ir šeimos vaikų) bendravimo kultūros puoselėjimo siekiamybę. Juk bus galimybė pabuvoti įvairiose žmogiškųjų santykių situacijose. Išnaudokime jas kilniems saviugdros tikslams: malonioje bičiulių aplinkoje „mokykimės žaisti stalo tenisą“, o pasitaikius sudėtingoms bendravimo aplinkybėms, dažniau pasinaudokime „šachmatininkų principinėmis nuostatomis“. Taip, sutinku, nelengva, bet labai pravartu... Be to, kaip žinia, juk artėja vasaros atostogos,- metas, kai skiriami „didieji namų darbai“...

Nuoširdžiai -
Albertas

2010 birželio 1 d.

[Atgal](#)

¹² Teko bendrauti su Prezidento V.Adamkaus kai kuriais „super reikšmingais asmenimis“, su tokiomis pačiomis švietimiečių personalijomis... Kiekvienas jų sakyns - „tenisininko meistro ataka“, nelaukiant tavojo atsako... Siekiamybė - kuo greičiau įrodyti interesanto menkavertiškumą ir išaukštinti asmeninę didybę. Matosi, kad, jų nuomone, jiems tai pavyksta. Deja, neretas lankytojas suvokia tikrąjį „šių išminčių“ dvasinį skurdą, žmoniškumo dykumas, elementarios kultūros mirazus...

Praktikumai

Tęsiame publikacijų ciklą „Praktikumai“, kuriame talpinamos auklėjamosios temos iš Klasės auklėtojo knygos „Grožio ir Gėrio link“.

1.4.4. Meilė ir šeima

Lolita Navickienė

Šeima, kurioje klesti meilė, tampa tarsi ypatingos šviesos apšviesta. Meilė viską tarpusavyje susieja, padaro prasmingu, didina gėrį ir gerumą. Jame, tame gėryje, jungiasi mūsų dvasinis augimas, mūsų garbė, šeimos vertė, tradicijos ir pagaliau praeities atsiminimai, poetinė jaunystės aureolė, pirmųjų jausmų tyrumas.

V. Suchomlinskis

Integracija: L. Navickienės eilėraštis „Angelo kelionė“ ir S. Karalienės paveikslas „Du žvilgsniai“.

Įvadinė informacija

Sakoma, kad abipusė tėvų meilė yra šeimos rūmo pagrindas, ant kurio vaikai kuria savo gyvenimą. Tad motinos ir tėvo meilė - brangi dvasinė vertybė, leidžianti vaikams saugiai jaustis.

Kiekviena šeima turi savo susikūrimo priešistorę, kada vieną dieną du visai nepažįstami žmonės susitiko ir ... liko kartu visam gyvenimui. Tikriausiai Jums tėveliai yra pasakoję savo meilės istoriją, kurioje tilpo ir pirmojo pasimatymo jaudulys, draugystės peripetijos, pažintis su jų tėvais ... Juk būna taip, kad ilgai draugavę jaunuoliai taip ir nesiryžta susisaistyti savo gyvenimų santuokiniais ryšiais. O būna, kad pirmas žvilgsnis duoda atsakymus į visus kylančius klausimus ir vestuvių data paskiriama po kelių pažinties savaitių.

Tad pasiklausykite eiliuota forma papasakotos Jo ir Jos draugystės istorijos (*pradžioje pedagogas turėtų skaityti pirmuosius keturis eilėraščių posmelius*).

Angelo kelionė

Ar Tu žinai, kad Angelui parūpo Žemės kasdiena?
Kas mintyse kiekvieno slypi ir kas širdyse?
Sparnus išskleidęs leidos iš skaistaus dangaus,
Arčiau Tavęs, arčiau manęs, arčiau žmogaus.

Nustebęs, ką pamatė, tarė: „O kokia pievų marguma!
Ir virpulyš šaltinio almančio, ir klonio ramiojo vėsa!
Moters daina apie svajas, gėles ir ... apie mylimą,
Ir tvirto Vyro mintys apie Ją.. Tik ko liūdnokai tylima?

Ir kam vainikas rankose?“ - paklausė baltas Angelas.
„Gal Jam? - atsakė ji, - nors širdžiai kitas artimas...
Naktis atėjo rasomis ir Angelas, praskleidęs šydą,
Budėjo lig vidurnakčio pas Ją, prie Jo - stebėjo tylą..

O toj tyloj erdviuos namuos atsidengė raizgynė,
Pas jį sapnuos - tik ilgesys, o jos - kančia vidinė.
Suprato Angelas, kad jų istorija - kaip žmonija sena,
Su pasitaikančia graudžia ir be linksmybių pabaiga.

Ugdomosios veiklos nuostata

Taigi, kokia buvo šio vyro ir moters draugystės pabaiga? Ar šie, vienas kitą mylintys žmonės sujungė savo likimus? Netrukus mano pademonstruotame paveiksle į šiuos klausimus suraskite atsakymą.

Paveikslas „Du žvilgsniai“

Ugdomosios veiklos nuostatų tęsinys

Iš ties, paveiksle pavaizduoti į priešingas puses nusigręžę veidai ir tolyn vienas nuo kito vingiuojantys keliai galėtų simboliškai reikšti, jog šių žmonių lemtis nežvelgė viena kryptimi. Pasiklausykite šios istorijos eiliuoto tęsinio.

Istorija? Na, taip! Apie dvi kenčiančias sielas,
Kurios viena kitos vis ieško. Gal kada gyvenime suras...
O kai suras - išsprūs joms dviese atsidūstant tyloje:
„Skaudu surasti laimę, kai sidabras žiba plaukuose“...

Pravirko baltas Angelas, kai žiedlapiais vis snigo.
„Kiek skausmo daug!“ - sau mąstė jis, Jai giedant prie arimo.

O žingsniai samanų taku dunkėsėjo vis taip pat tvirtai.
„Danguj, kaip žemėje, bet žemėje – sunkiau...”- tarei

Ne Tu, gal Angelas, kuris šalia Tavęs budėjo lig aušros,
Sparnus suglaudęs rengęs grįžt pas Tėvą, Jo namuos
Jis žvelgs žemyn, mylės, kentės, užstos ir bus greta.
Šalia Tavęs, šalia manęs. Kaip visada...

Dorinis disputas

1. Kodėl taip būna, kad ilgai draugavę žmonės taip ir nesukuria šeimos?
2. Ar gali šeima gyvuoti be meilės? Ar teisūs buvo mūsų senoliai, iš išskaičiavimo supiršdavę savo vaikus, sakydami, kad kur yra vietos pagarbai ir pareigai, ten meilė pati atsiranda?
3. Sakoma, kad geriausias ugdymas – tai ugdymas pavyzdžiu. Kokioje šeimoje galėtų išaugti dori ir geri žmonės? Kokios turėtų būti tos šeimos vertybės? Kokias savybes jūs norėtume puoselėti savo ateities šeimoje? Surašykite savo šeimos vertybes lape, stulpeliu į apačią (*mokytojas gali pateikti apačioje esantį jau parengtą sąrašą, kurį mokiniai pildo savo nuožiūra*). Ties ta vertybe, kuri jūsų šeimai būdinga, parašykite, kaip ją patiriate, kaip suprantate?

- Meilė.....
Kantrybė.....
Pagarba.....
Garbingumas.....
Savitarpio supratimas.....
Pasiuokojimas.....
Rūpinimasis.....
Globojimas.....
Atjauta.....
Ištikimybė.....
Ramybė.....
Saugumas.....
Pasitikėjimas.....
Tolerancija.....
Asmens laisvė.....
Šiluma.....
Gerumas.....
4. Įvertinkite vis gausėjančias tos pačios lyties asmenų santuokas. Kas tai – pakumas ar Likimo rankos pastūmėtas bilietas?
 5. Pateikite 2050 metų Europos šeimos modelio viziją...

Papildomai šią temą dar galima nagrinėti:

1. **Tėvo diena (pirmasis birželio sekmadienis):** *Jei šeimoje motina - meilės ir švelnumo pavyzdys, tai tėvas rodo savo vaikams, kaip priimti išmintingus ir objektyvius sprendimus, garantuoti šeimai finansinį stabilumą. Visų žmonių tarpusavio santykiuose pasitaiko išbandymų laikotarpiai. Kaip juos įveikti? Kokios gyvenimiškos patirties jie suteikia? Kaip elgtis, jei meilė vienas kitam ilgainiui išblėsta? Kuo vadovautis - protu ar jausmais? Ar verta kovoti dėl mylimo žmogaus? Neretai pasitaiko, kad sunkumų kamuojami žmonės, siekdami užsimiršti, pradeda vartoti svaigalus. Kur link tai veda? Kur verta ieškoti tikrosios stiprybės?*
2. **Tarptautinė neįgaliųjų žmonių diena (12-03):** *Jau nuo 1983 m. visuomenė buvo pradėta aktyviai supažindinti su neįgaliųjų žmonių problemomis ir kovoti už tai, kad tokiems žmonėms būtų suteiktos vienodos teisės. 1992 m. Jungtinių Tautų Organizacija paskelbė gruodžio 3-ąją Tarptautine neįgaliųjų žmonių diena, kurios metu organizuojami renginiai, labdaros akcijos, skirtos neįgaliųjų problemoms spręsti. Žmonės su negalia gali išreikšti save įvairiose srityse: dainuoti, kurti, dirbti kompiuteriu (yra žinomi atvejai, kai rankų neturintys žmonės išmoko beveik visus darbus daryti kojomis - prižiūrėti vaikus, atlikti įprastus namų ruošos darbus, net programuoti). Tačiau šeima tokiems žmonėms yra pagrindas, užuovėja, atrama, padedanti bendrauti ir nesijausti kitokiu, nei kiti. Kas motinoms ir tėvams, auginantiems neįgalius vaikus, Jūsų manymu, padeda priimti gyvenimą tokiu, koks jis yra ir nesijausti nelaimingiems?*
3. **Laisvės gynėjų diena (01-13):** *Tikrąjį lietuvių tautos ryžtą ir pasiaukojimą parodė 1991 m. sausio 13-osios įvykiai. Jie pareikalavo nemažai aukų: apie 700 žmonių buvo sužeisti, 14 žuvo. Malda ir daina, nebyliu ryžtu ir begaliniu tikėjimu buvo ginama pamatinė žmogaus būties sąlyga - laisvė. Kokias vertybes puoselėjanti šeima galėjo užauginti vaikus, nebijančius dėl tėvynės savo gyvybę paaukoti? Kas lemia tai, kad vienos šeimos išugdo mūsų visuomenei mokslininkus, menininkus, žymius politikus, dvasininkus ar tiesiog darbščius ir atsakingus piliečius, o kitos - kriminalinio pasaulio autoritetus?*

Atgal

L.Navickienės, S.Karalienės, A.Navicko, A.Piličiausko parengtos
Klasės auklėtojo knygos GROŽIO IR GĖRIO LINK temų,
jau publikuotų PAPA žurnale,

sąvadas - rodyklė

(Parengė L.Navickienė)

PAPA žurnalo numeris	Temos numeris ¹³	Temos pavadinimas
12 nr.	2.1.2.	Draugiška mokykla
13 nr.	-	Dailė ugdymo procese.
14 nr.	-	Muzika ugdymo procese.
15 nr.	1.5.4.	Atsakomybė ir pareiga. Globėjiškas rūpestingumas.
16 nr.	3.3.3.	Meilė savo šalies gamtai ir atsakomybė už ją. Vasario 16.
17 nr.	3.3.2.	Pagarba gimtai kalbai.
18 nr.	1.5.1.	Gyvybės stebuklo įgyvendinimas.
19 nr.	1.5.2.	Pagarba tėvams. Tėvo reikšmė
20 nr.	3.3.4.	Kultūrinio paveldo reikšmės suvokimas. Atsakomybės prisiėmimo už kultūros savitumo išsaugojimą, plėtojimą bei tęstinumo užtikrinimą svarba.
21 nr.	2.7.1.	Nenutrūkstamo lavinimosi asmeninė reikšmė
22 nr.	2.4.1.	Altruizmo reikšmė.
23 nr.	1.3.2.	Gyvenimo baigtinumo suvokimas.
24 nr.	1.4.1.	Meilė - žmogaus būties pagrindas.
25 nr.	-	Grožio virsmas gėriu. Metodiniai patarimai
26 nr.	1.3.3.	Tik atiduodamas širdies gerumą gali jį pagausinti. Gebėjimas aukotis dėl draugų.
27 nr.	3.3.1.	Saugodami protėvių dvasią geriau suprasime savąją.
28 nr.	1.4.2.	Meile grįstas pasitikėjimas.
29 nr.	1.4.3	Meilė ir tolerancija.
30 nr.	2.5.2.	Tėvai - ugdymo partneriai. Nuoširdaus dėmesio mokymuisi svarba.
31 nr.	2.3.1.	Jausmai žmogaus būtyje. Žinios + jausmai = geranoriškas empatiškumas.
32 nr.	2.5.1.	Nesavanaudiškos pagalbos vertė. 2008 spalio su mokytojo diena.
33 nr.	2.6.2.	Gyvenimo prasmės ir tikslo suvokimas
34 nr.	3.5.4.	Tikėjimo ir religijos svarba. Laisvos pasirinkimo svarba.
35 nr.	3.1.2.	Dvasios aristokratiškumas. Žmogus iš Didžiosios raidės.
36 nr.	3.1.4.	Pagarba savo tautai ir jos žmonėms.
37 nr.	3.1.5.	Pagarba tautinei heraldikai
38 nr.	1.5.3.	Motinos reikšmė ir svarba. Gebėjimas atleisti.

¹³ Temų numeracija pateikiama pagal knygą „Grožio ir Gėrio link“.

39 nr.	1.1.2.	Šeimos identiteto suvokimas.
40 nr.	1.1.3.	Šeimos reikšmės suvokimas.
41 nr.	2.2.1.	Rūpinimasis savo klasės garbe.
42 nr.	2.7.2.	Nuolatinio tobulėjimo svarba
43 nr.	1.2.2.	Maldos ir sakralūs jausmai
44 nr.	3.3.5.	Tautinių kalendorinių švenčių reikšmė. Kalėdos.
45 nr.	1.1.1.	Didžiavimasis šeimos praeitimi, jos istoriniu paveldu
46 nr.	3.1.1.	Tautinio identiteto suvokimo ugdymas
47 nr.	3.1.3.	Patriotizmo esmės suvokimas
48 nr.	3.5.4.	Tikėjimo ir religijos svarba. Laisvo pasirinkimo reikšmė
49 nr.	2.6.1.	Mokymosi tikslo suvokimas
50 nr.	1.4.4.	Meilė ir šeima

[Atgal](#)

Iš širdies – į širdį

Sniegėna Urbelienė,
Kelmės „Aukuro“ vidurinės
mokyklos psichologė

Ugdykime vaiko emocinį intelektą

Kelmės „Aukuro“ vidurinė mokykla kartu su Kelmės rajono savivaldybės suaugusiųjų mokymo centru organizavo metodinę praktinę konferenciją **„Mokyklos ir šeimos vaidmuo vaiko emocinio intelekto ugdymui“**. Konferencijos tikslas – ugdyti vaiko emocinį intelektą plėtojant šeimos ir mokyklos bendradarbiavimo galimybes, pasidalinti sėkminga patirtimi, kaip ugdyti vaiko gyvenimiškus įgūdžius, gebėjimą save suvokti, kontroliuoti, motyvuoti ir užjausti kitus.

Konferenciją pradėjo „Aukuro“ vidurinės mokyklos direktorė A.Zavadskienė. Ji sakė, kad dažnos patyčios mokykloje rodo, jog vaikai negeba valdyti impulsų, užjausti ir sutarti su kitais, nesuvokia pasekmių. Ar tėvai moko vaikus reikšti emocijas, kad nebūtų pažemintas ir užgautas kitas? Kaip išmokti mokytojams pažinti savo mokinius, kad galėtų efektyviai sureaguoti į jų problemas, o vaikai nepatirtų skaudžių pasekmių? Tik glaudus šeimos ir mokyklos bendravimas ir bendradarbiavimas gali padėti vaikui gerai jaustis mokykloje ir namuose, tinkamai išreikšti savo jausmus ir emocijas.

Konferencijos dalyvius pasveikino Kelmės rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus vedėja I. Janušienė ir „Aukuro“ vidurinės mokyklos tarybos pirmininkas, „Swedbanko“ Kelmės skyriaus valdytojas A. Steponkevičius.

I. Janušienė kalbėjo apie emocinio intelekto ugdymo svarbą mokyklos gyvenime. Gebėjimas įvardinti tai, ką jauti ir suprasti, ką jaučia kitas – tai sėkmingas sunkių situacijų sprendimo kelias. Nepakankamą dėmesį vaiko jausmų būklei ir ugdymui mokykloje rodo didėjantis mokinių agresyvumas ir empatijos stoka, nevaldomi pykčio ir nevirties proveržiai, negebėjimas tinkamai spręsti konfliktus. Jei vaikas mokykloje patiria sėkmę, jis jaučiasi saugus ir pasitikintis savimi, emocijas išreiškia adekvačiai. A. Steponkevičius kalbėjo apie emocinio intelekto sąvoką, teigė, kad mokyti pažinti savo ir kitų emocijas labai svarbu ankstyvajame vaiko amžiuje ir pasidžiaugė į konfe-

renciją atvykusiais tėvais, nes vaikas emocinio ugdymo pamokas pirmiausia gauna šeimoje.

Mokyklos psichologė S. Urbelienė pateikė emocinio intelekto sampratą ir struktūrą. Ji sakė, kad didžiausią vaidmenį vaiko emocinio intelekto ugdyme vaidina šeima. Tyrimais (Dž. Gotmanas, 1997) patvirtinta, kad tėvai turi mokyti vaikus spręsti emocines problemas. Į vaiko pyktį, liūdesį ar baimes reikia reaguoti pozityviai ir pripažinti jo neigiamus jausmus kaip dalį žmogiškojo gyvenimo, o sunkiose situacijose pasinaudoti galimybe mokyti vaikus adekvačių elgesio strategijų ir stiprinti su jais emocinį ryšį. Emociškai ugdomi vaikai rečiau serga įvairiomis ligomis, mažiau agresyvūs, ramesni ir stabilesni sunkiose situacijose, lengviau susitvarko su emocijomis ir greičiau nusiramina. Jų mokymosi rezultatai aukštesni, santykiai su bendraamžiais geresni negu vaikų, kurių emocinis intelektas neugdomas.

Darbą tėvų sekcijoje pradėjo „Kelmės krašto“ televizijos laidų redaktorė J. Skeberdienė. Ji pristatė TV laidų ciklą „Šeimos autoritetas“. Laidoje „Gausi šeima“ autorė pasakojo apie vaikų darbinį ugdymą šeimoje, tradicijų ir papročių perdavimą iš kartos į kartą. Kitoje laidoje „Reikalingi abu“ su didžiu susidomėjimu tėvai stebėjo darnią S. ir D. Zavadskų šeimą, kurioje gražiai auklėjami du jų pačių vaikai ir dar du globotiniai.

Apie vaiko emocinės savijautos sąsajas su elgesio problemomis kalbėjo Kelmės rajono policijos komisariato specialistė V. Ancikevičienė. Ji teigė, kad netinkamas vaiko elgesys ir bendravimo sunkumai dažniausiai atsiranda dėl nemalonių situacijų bei ginčų namuose, įtemptų santykių ir tėvų skyrybų. Jei vaikas blogai jaučiasi namuose, tai sunku tikėtis jo gero elgesio mokykloje ir kitur. Vaiko emociniam intelektui svarbus tėvų auklėjimo stilius. Prievarta gero vaiko elgesio nesuformuosi, reikia taikyti tokius auklėjimo metodus, kurie skatintų vaikus bendrauti ir bendradarbiauti.

Kelmės šeimos centro vadovė R. Blinstrubienė, pati trijų dukrų mama, kalbėjo apie šeimos ir mokyklos bendradarbiavimą kuriant pageidaujamo elgesio taisykles ir ugdant moralines vertybes. Ji pasidalino savo patirtimi apie dukrų elgesio ugdymą pagal psichologės Ruth Peters knygoje „Nebijokite drausminti vaikų“ pateiktas rekomendacijas. Šeimos centro vadovė akcentavo, kad mokykla ir šeima turi bendrą tikslą - išugdyti tris vaiko pagrindines tobulo charakterio savybes: išklusumą, paklusimą ir nuolankumą. Ji sakė, kad: „Tėvų ir ugdytojų rankose yra vaiko elgesio rakteliai! **Nebijokite drausminti vaikų**, nes Jūs atsakingi už vaiko auklėjimą, todėl valdykite situaciją!“

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos mokytoja A. Ispiryana kalbėjo apie tėvų ir vaikų konfliktus, jų sprendimo būdus. Ji teigė, kad konfliktai neišvengiami, jie yra natūrali, neatsiejama mūsų kasdienio gyvenimo ir santykių su kitais dalis. Jie kyla dėl žmonių įvairumo ir asmenybių nesuderinamumo. Konfliktus gilina nesusipratimai ir santykių neišsiaiškinimas, nesąžiningumas, išankstinės neigiamos nuostatos, nesugebėjimas nustatyti ribų, menkinimas, ignoravimas ir kiti dalykai, kurių reikėtų vengti.

Tytuvėnų gimnazijos specialioji pedagogė ir logopedė E. Gudauskienė pristatė stendinį pranešimą „Bendradarbiavimas, tolerancija - geros emocinės savijautos, tinkamo elgesio pagrindas“. Tai gimnazijos mokinių pasiruošimas, dalyvavimas ir refleksija šalies mokinių kūrybinių darbų konkurse projekte „Galiu aš, gali ir tu“. Specialistė, ruoš-

dama mokinius konkursui, siekė lavinti vaiko savivoką, savitvardą, atjautą, bendrauti ir bendradarbiauti, spręsti konfliktus bei ugdyti toleranciją.

„Aukuro“ vidurinės mokyklos pradinių klasių mokytoja S. Rimkuvienė pristatė smurto prevencijos programą „Antrasis žingsnis“. Programos tikslas - mažinti vaikų agresyvų elgesį, mokyti vaikus tvardyti savo emocijas, atsispirti impulsyviam elgesiui, spręsti konfliktus, susitvarkyti su problemomis ir suprasti savo elgesio pasekmes. Programos esmė - padėti vaikams pasiekti sėkmę moksle bei gyvenime. Dalyvaujantys šioje programoje vaikai ugdomi tris pagrindinius socialinius gebėjimus - empatiją arba atjautą, impulsų kontrolę bei problemų sprendimo ir pykčio valdymą. Mokytoja pabrėžė, kad lemiamą vaidmenį vaiko socialinių ir emocinių įgūdžių raidai vaidina tarpusavio santykiai šeimoje.

Pranešimus tėvams, mokytojams bei mokiniams skaitė profesorius A. Piličiauskas ir docentė, mokytoja ekspertė L. Navickienė.

Docentė L. Navickienė mokytojams kalbėjo apie nenutrūkstamo lavinimosi asmeninę reikšmę. Kiekviena diena - tai pamoka, metai - vienos klasės baigimas, o visas gyvenimas - mokykla. Tad nereikėtų joje sėdėti tuščiai, idant Mokytojo Laikas turėtų už ką vertinti... Harmonijos pasaulyje ir žmoguje turėtų būti dėmė. Spręsti dilemą, kaip būnant senam kūnu, išlikti jaunam savo siela, nors ir slegiamam senatvės naštos, sugebėti be paliovos giedoti skaisčią gyvenimo giesmę. Docentė užsiminė, kad labai svarbu šeimos tradicijos ir šventės. Tuo ugdoma atsakomybė prieš savo šeimą, giminę. Šeimos narių tarpusavio meilė gali daryti stebuklus, nes širdies šilumos jokie ledai surakinti negali.

Atgal

Jūratė Liubamirskaitė,
Alytaus Likiškėlių vidurinės mokyklos
tikybos mokytoja

*Tęsiame atvirų tikybos pamokų planų publi-
kavimą (pradžią - PAPA-48)*

TIKYBOS PAMOKOS PLANAS

3 klasei

Tema: ŠV. KAZIMIERAS - LIETUVOS GLOBĖJAS

Uždaviniai:

1. Dve jose grupėse pasakys kuo daugiau teisingų teiginių apie mokytojo paminėtą žymų žmogų.
2. Keletą minučių stebės paveikslą ir papasakos, ką jame mato.
3. Išklause pasakojimo, keturiose grupėse ant vatmano priklijuos žodžius, teisingai užbaigdami sakinius ir pristatys darbus.
4. Išsirinkę klasės karalių, paaiškins, kodėl jį pasirinko.

Metodai: malda, viktorina, paveikslo analizavimas, pasakojimas, darbas grupėse, dėlionė, karalaičio rinkimai, refleksija pagal pateiktus klausimus.

Priemonės: šv. Kazimiero paveikslas, vadovėlis, vatmano lapai su juose priklijuotais ne-užbaigtais sakiniais, popieriaus juostelės su žodžiais, klijai, lipni juostelė, atlasinė medžiaga, popierinė karūna, lipdukai, spalvotos kortelės, kortelės arba lipdukai su veidu.

Literatūros šaltiniai:

1. Rimkevičiūtė L., Storpirstienė Z. Dievas padeda. Katalikų tikybos vadovėlis trečiai klasei. - Kaunas: LKC, 2001, p. 119 - 122.

2. Sakmė apie karalaitį. – Vilnius: Ateities leidybos centras, 2009.
3. *Martindale C.* Kas yra šventieji?– Vilnius: Tyto alba, 1996.
4. *Bartolino B., Filippi M.* Tikiu 5. Katalikų tikybos vadovėlis mokyklai. – Italija: ELLE DI CI, 1991, p. 82.

Pamokos situacija:

Ši pamoka priklauso bendravimo ir sutarimo mokymosi veiklos sričiai; skirta ugdyti dorines nuostatas, skatinant sekti šv. Kazimiero pavyzdžiu. Vedama kovo pradžioje arba lapkričio mėnesį. Joje mokiniai susipažįsta su šv. Kazimiero asmenybe, supranta šventumo sąvoką ir sužino pagrindines dorybes.

Pamokos planas

Pamokos dalys/ metodai	Mokytojo veikla	Mokinio veikla	Vertinimo būdai	Pasiekimai
Įvadas Malda	Pakabina Šv. Kazimiero paveikslą, vatmano lapą su užrašu „Geriau mirti, negu susitepti“, uždega žvakę. Pasisveikina. Primena, kad šiandien Šv. Kazimiero šventė (arba kad artėja Visų Šventųjų minėjimo diena) ir pakviečia mokinius maldai.	Mokiniai atsistoja, susikaupia ir meldžiasi „Tėve mūsų“ malda prašydami Dievo Tėvo malonės.	Stebėjimas	Geba melstis kartu, moka „Tėve mūsų“ malda.
Temos ir uždavinių skelbimas	Mokytoja skelbia temą, įvardija uždavinius ir vertinimo būdus.	Mokiniai klausosi ir pakartoja uždavinius, klausia, jei nesuprato.		Žino, ko sieks pamokoje.
Temos atskleidimas <i>I. Viktorina</i> "Žymūs žmonės" Apibendrinimas (refleksija)	Mokytoja suskirsto mokinius į dvi grupes spalvotų kortelių pagalba. Pateikia uždutį: pasakyti kuo daugiau teisingų teiginių apie mokytojo paminėtą žmogų. Mokytoja skiria balus, apdovanoja lipdukais laimėjusius viktoriną. Klausimai refleksijai: „Ar tas žmogus yra šventasis? Kodėl taip manote? Kuo šventieji yra ypatingi, t.y. kuo skiriasi iš kitų žmonių, ne šventųjų“.	Mokiniai grupėse vardija teiginius apie žymų žmogų, gaudami po vieną balą už vieną teisingą teiginį. Mokiniai atlieka refleksiją pagal pateiktus klausimus.	Stebėjimas, balų skyrimas, laimėjusios komandos apdovanojimas pagyrimo lipdukais.	Geba dirbti grupėse.
<i>II. Paveikslų analizė.</i> Apibendrinimas (mokytojo žodžiai)	Mokytoja paprašo mokinius atidžiai išsižūrėti į paveikslą ir papasakoti, ką jame mato. Mokytoja apibendrina: „Šis jaunuolis yra šventasis, karalaitis, atsisakęs karališkos garbės (karūna ant žemės), išlikęs skautus, t.y. nevedęs iki mirties (rankose lelija), teisingas, tvirto charakterio (ryžtingi veido bruožai, pakelta galva). Tai Lietuvos ir jaunimo globėjas šventasis karalaitis Kazimieras.“ Pakabina užrašą „Šv. Kazimieras - Lietuvos globėjas“.	Mokiniai pasakoja, ką mato paveiksle. Klausosi mokytojo.		Moka pasakoti, geba pastebėti atskiras detales.

<p><i>III. Pasakojimas ir darbas grupėse - žodžių dėlionė</i></p> <p><i>Apibendrinimas (grupių darbų pristatymas)</i></p>	<p>Mokytoja suskirsto klasę į 4 ar 5 grupes, išdalyja kiekvienai po vatmano lapą, ant kurio priklijuoti žodžiai, popierines juosteles su žodžiais, pieštukinių klijų. Pateikia užduotį: klausytis pasakojimo ir priklijuoti reikiamus žodžius, teisingai užbaigiant sakinį vatmano lape. Skaito pasakojimą iš vadovėlio arba pasakoja.</p> <p>Mokytoja paprašo pristatyti darbus prieš klasę, perskaitant sakinius vatmano lapuose. Kiekvieną darbą priklijuoja lentoje lipnia juostele.</p>	<p>Mokiniai pasiskaito neužbaigtus sakinius, klausosi pasakojimo ir priklijuoja žodžius vatmano lape.</p> <p>Grupės atstovai pristato savo darbą, garsiai perskaitydami sakinius.</p>	<p>Stebėjimas, klaidų taisymas, pagyrimas, drąsinimas</p>	<p>Moka skaityti ir užbaigti sakinius trūkstamais žodžiais.</p> <p>Moka pristatyti savo darbus.</p>
<p><i>Apibendrinimas (pritaikymas gyvenime):</i></p> <p><i>Karalaitis/ė</i></p>	<p>Pateikia užduotį: išsirinkti savo klasės karalaitį/ę. Išrinktam mokiniui uždeda karūną ir apsiaučia atlasine medžiaga, primenančia prabangą. Pateikia klausimus: „Kodėl tave vaikai išrinko?“, „Kodėl išrinkote šį vaiką?“, „Ko išmokote šią pamoką?“, „Ar norėtumėte būti panašūs į Kazimierą?“, „Koks buvo Kazimiero pasiryžimas?“</p>	<p>Mokiniai susėda ratu ir renka klasės karalaitį/ę, paaiškina savo pasirinkimą, atsako į mokytojo klausimus.</p>	<p>Stebėjimas</p>	<p>Geba žinias pritaikyti kasdienybėje, argumentuoti.</p>
<p><i>Įsivertinimas</i></p>	<p>Mokytojas paprašo mokinius įsivertinti, kaip dirbo atskirai ir grupėse, pakeliant korteles su liūdnu arba linksmu veiduku. Visiems padėkoja ir palinki tapti šventais žmonėmis.</p>	<p>Įsivertina, priklijuodami lipduką su veiduku, paaiškina, kodėl taip įsivertino.</p>	<p>Stebėjimas, pagyrimas, dėkojimas</p>	<p>Geba objektyviai įsivertinti.</p>
	<p>KAZIMIERO pasiryžimas - „GERIAU MIRTI, NEGU SUSITEPTI“</p> <p>KAZIMIERAS nemėgo: karališkos garbės, turtų, pataikūnų, pramogų, pasilinksminimų.</p> <p>KAZIMIERO dorybės: sąžiningumas, skaistumas, teisingumas, dosnumas, išmintingumas, vargšų meilė</p> <p>TĖVAI: Kazimieras ir Elžbieta</p> <p>KARALAITIS KAZIMIERAS: gimė 1458.10.03 Krokuvoje, mirė 1484.03.04 Gardine, palaidotas Vilniaus katedroje, paskelbtas šventuoju 1602m.</p>			

Monika Kundreckaitė,

Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos
II-ųjų klasių vadovė

Klasės auklėtojas ar vadovas?

Prieš pradėdant rašyti šį straipsnį, ilgai maščiau apie dvi savo esme atrodytų panašias, tačiau skirtingai apibrėžiamas sąvokas: klasės auklėtojas ir klasės vadovas? Klasės auklėtojas pedagoginėje literatūroje apibrėžiamas kaip vaiko asmenybės ugdytojas¹⁴. Vadovas yra daugiau vadybinė sąvoka, kuri dažnam asocijuojasi su darbų, užduočių paskirstymu, priežiūra, kontrole ir konkrečių rezultatų siekiu. Plačiau paanalizavus klasės auklėtojo funkcijas tokias kaip: bendravimas ir bendradarbiavimas su mokiniais bei mokytojais, išvykų, tėvų susirinkimų organizavimas, klasės dokumentų tvarkymas, individualus darbas su mokiniais (siekis pažinti kiekvieną mokinį), paaiškėja, jog visas aukščiau išvardintas funkcijas atlieka ir klasės vadovas. Esminis klausimas: kuo gi skiriasi klasės auklėtojas nuo vadovo vis dar lieka neatsakytas?

Pirmas argumentas šiuo atveju būtų laiko galimybės. Dažnam mokiniui, kurio tėvai ir artimieji nuolat užimti darbais, bėga, skuba, „lekia“, taip trūksta paprasčiausio apkabinimo. Kita vertus ar taip pat iš pamokos į pamoką skubantis mokytojas, turintis užpildyti dienyną, paaiškinti užduotą namų darbą, turi galimybę sustoti, pakalbinti, o kartais net ir apkabinti savo auklėtinį? Jei vaiką ištiko nesėkmė, bandoma į pagalbą pasitelkti tokias frazes kaip: viskas bus gerai, dėl tokių dalykų neverta sielotis. Dažnu atveju vaikui reikia ne žodžių, o apkabinimo, rankos paspaudimo už padarytą pažangą, nuoširdžios šypsenos tarsi sakančios suprantu, kad tau yra nelengva. Klasės vadovas turėdamas vos keletą pamokų per savaitę, yra nuolat pasiekiamas, jis yra čia ir dabar, tada, kada mokiniui jo labiausiai reikia jis gali ateiti pasikalbėti, patarti, pabūti šalia. Per nuolatinę veiklą ir santykį su mokiniais, mokytojas geriau pažįsta mokinius, rodydamas savo pavyzdį jis rengia juos ne tik mokyklai, bet ir gyvenimui.

Auklėtojas bendrauja ir dirba ne tik su pavieniu mokiniu, bet ir su visa klase. Tai gi, antrasis argumentas būtų vadybos mokslo žinios. Jos praverčia ir dirbant su tėvais

¹⁴ R.Pivorienė, N.Sturlienė. Mūsų klasė.- Vilnius.- 2005.

bei kolegomis. Kaupdamas, sistemindamas ir perduodamas gaunamą informaciją tiek auklėtiniams, tiek jų tėvams, klasės vadovas gali sukurti efektyvią mokyklos ir tėvų-mokinių bendradarbiavimo sistemą. Šiuo atveju vadovas motyvuodamas ir skatindamas į bendruomenės veiklą įsitraukti ne 30, o apie 300 tėvų, turi daug daugiau galimybių veikti mokinių labui. Klasės vadovas neturi sukurti visą žinančio, visą galinčio ir visą įgyvendinančio žmogaus įspūdžio. Iškilus problemai klasėje jis pirmiausia turėtų kreiptis į tėvus, skatinti juos konkrečiais klausimais bendrauti su mokyklos administracija. Šis dialogas skatina tėvus aktyviau dalyvauti jų vaikų ugdyme, o mokyklos vadovus keisti ir tobulinti esamą situaciją. Abipusis pasitenkinimas, kuomet tėvai būna išgirsti, o mokykla eina tik pirmyn, sąlygoja sėkmingą visų grandžių (mokytojai, mokiniai, tėvai, administracija) bendradarbiavimą siekiant mokinių-vaikų gerovės.

Trečiasis argumentas galėtų būti šis: ugdytojais yra visi mokytojai nesvarbu kaip juos pavadinsime: auklėtojais ar vadovais. Jie nuolat daro poveikį mokiniams savo elgesiu, tačiau kai kurie auklėtojai savo vaidmenį atlieka formaliai. Svarbu nepamiršti, jog visų moralinių savybių ugdymo pagrindas – pagarba vaiko asmenybei. Šiuo atveju ypatingą reikšmę auklėtojo/vadovo darbo sėkmei turi pedagogo asmeninės savybės. Auklėtojas/vadovas turėtų pasižymėti tokiomis savybėmis kaip: jautrumas, atsakingumas, humoro jausmas, tolerantiškumas, entuziazmas, kūrybiškumas, kantrumas, lankstumas, intelektas, pasitikėjimas savimi, jis taip pat turėtų nebijoti suklysti. Esu tikra, kad mokyti reikia savo pavyzdžiu, kaip sakė Komenskis „mokyti reikia iš daiktų, gyvenimo, o ne iš knygų“.

Straipsnyje nesistengiau įrodyti, jog klasės vadovas, turintis 150 auklėtinių yra geriau nei klasės auklėtojas, turintis 30 auklėtinių ir dėstomo dalyko pamokų. Mano manymu, gerai yra tikslingai ir prasmingai veikti vaikų labui, nebijoti iššūkių ir kiekvieną dieną skleisti šilumą jiems! Sėkmės Jums darbuose.

Atgal

Vaida Jakuitienė,
Jonavos „Lietavos“ pagrindinės mokyklos
socialinė pedagogė

„Mes galime būti geresni!“

Norime pasidžiaugti renginiu, vykusiu Jonavos „Lietavos“ pagrindinėje mokykloje gegužės 17-21 dienomis. Tai - organizuota akcija „Gerumo žiedai“ (organizatorės - socialinė pedagogė V. Jakuitienė ir psichologė J. Diršienė) buvo skirta gegužės mėnesiui - be smurto prieš vaikus paminėti. Akcijos metu pabandėme įrodyti sau ir kitiems, kad galime būti geresni. Nes šiais laikais geru būti nemadinga, o išgarsėti dažniausiai galima tik blogais darbais.

Kiekviena akcijos diena turėjo tikslą ir buvo pažymima spalviniu akcentu aprangoje. Pirmoji akcijos diena - sveikinimosi diena - buvo su žalios spalvos akcentu, antroji - šypsenos diena - su geltonos spalvos akcentu, trečioji - komplimentų - su raudonos spalvos akcentu, ketvirtoji - „ideali“ su baltos spalvos akcentu. Baigiamoji akcijos diena - oranžinė. Savaitės akcijos renginius organizuoti ir įvairias veiklas vesti padėjo 7-10 klasių mokiniai savanoriai - akcijos konsultantai. Didžiausio dėmesio sulaukusi konsultantų veikla - žaidimų pertraukos su jaunesnių klasių mokiniais „Didysis drauge, pabūk kartu su manimi“. Kasdien mokykla pasipuošdavo vis daugiau gerumo žiedų - tai popierinės gėlytės, ant kurių vaikai rašė savo kiekvienos dienos gerus darbus. Buvo ir „Negerų darbų dėžutė“, į kurią visi norintys metė savo užrašus su savo negerais darbais, dėl kurių labai gailisi. Nuo pirmosios iki baigiamosios akcijos dienos mokykloje veikė paštas, kuriame mokiniai, mokytojai, tėveliai galėjo reikšti savo mintis, pasiūlymus, kaip sustabdyti patyčias mokykloje.

Akcija mokykloje prasidėjo sveikinimosi diena: pirmadienio rytą kiekvieną mokinį, mokytoją, tėvelį, atėjusį į mokyklą, pasveikino mokyklos direktorė Ina Skurdelienė. Tą dieną visi stengėsi pasisveikinti su kuo daugiau žmonių. Šypsenos dieną dovanojome vieni kitiems neįkainojamą dovaną - šypseną. Mokiniai - konsultantai stebėjo, kaip šypseną keičia žmonės, dalino popierinius šypsniukus, taip apdovanodami daugiausiai besišypsančius arba paskatindami šypsotis paniurėlius. Trečiąją akcijos dieną vieni kitiems sakėme įvairius komplimentus ir pabandėme pastebėti, kaip mus veikia mums

sakomi gražūs žodžiai. „Idealios“ dienos metu balti tarsi angeliukai, pabandėme vienai dienai tapti idealiais mokiniais, mokytojais ir atkreipti dėmesį, kas keičiasi tarpusavio santykiuose, kai stengiesi būti geras, kaip į gerumą reaguoja kiti žmonės.

Baigiamoji akcija vyko penktadienį mokyklos kieme. Remdamiesi rašytojo V. Hugo mintimi, kad „Vidinis žmogaus gerumas - tai Saulė“, visi mokyklos bendruomenės nariai tapome jos dalimi. Sustoję Saulės forma ([žr. nuotrauką](#)) drauge sušukome „Mes galime būti geresni!“. Į dangų pakilę margaspalviai oro balionai su mokinių ir mokytojų vardais simbolizavo visų mūsų pažadą, kad būsime geresni. Akciją „Gerumo žiedai“ baigėme atsisveikinę su negerais darbais ir sunaikinę „Negerų darbų dėžutę“.

Panašios akcijos vyksta daugelyje mokyklų, tačiau mums ji reikšminga buvo tuo, kad šios savaitės metu jautėsi ypatingas visų mokyklos bendruomenės narių susiklausymas ir pastangos prisijungti prie gerumo idėjos mokykloje, kuri sklendo iki šiol mūsųose.

Atgal

Svečiuose Š. Amonašvilis

Šalva Amonašvilis
(Nuotrauka G.Baranausko)

*Toliau publikuojame ištrauką (pradžią - PAPA-41)
iš žymaus Humanistinės pedagogikos puoselėtojo
Šalvos Amonašvilio knygos
„Gyvenimo mokykla. Mokyklos tiesa“
(245 - 246 p.)*

Mokyklos draugai! Brangūs mokytojai! Gerbiami tėvai! Mokiniai ir tie, kurie buvote mokiniai!

Nežeminkime Mūsų Mokyklos!

Ji buvo ir yra geriausia pasaulyje!

Ji atlaikė tokius išbandymus, kokių neturėjo jokios kitos šalies mokykla.

Ji taurino visuomenę, vienijo tautas ir jų žmones, puoselėjo talentus, aukštą kultūrą ir mokslą, ji sergėjo dvasingumą, ji kėlė žmonių dvasią, padėjo jiems tapti asmenybėmis, tapti žmonėmis, žadino jų širdyse taurius jausmus - bendrą džiaugsmą, atjautą, meilę, pagarbą, pasitikėjimą savimi. Ji sergėdavo savo auklėtinius nuo pražūtingo savininkiškumo, nuo godumo, egoizmo, pavydo, neapykantos.

Tačiau ir žinodami, kad ji ne visada laikėsi savo misijos ir netgi kai kam yra palikusi nemalonių prisiminimų apie įžeidinėjimus, sukeltus joje viešpatavusio autoritarizmo, vis vien neplūskite Mūsų Mokyklos.

Ir žinote kodėl mums nedera jos plūsti? Todėl, kad ideali Mokykla - tai ne ta, kurioje viskas jau yra kaip pridera, o ta, kuri be perstojo siekia idealo.

Nėra idealių mokyklų.

Tačiau yra mokyklų, kurioms nė nereikia jokio idealo, jos tik tūpčioja vietoje.

Ir yra Mokyklų, siekiančių idealo. Tai kitokios Mokyklos. Ideali Mokykla - ta, kuri siekia idealo. Būtent siekimas yra **Mokyklos Tiesa**.

Deramai įvertinkim tą Mūsų Mokyklos ypatumą, nes tuo ji pranoksta visas pasaulio mokyklas.

Š. Amonašvilis

Atgal